

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . K 20.—
za pol leta . . . . . 12.—
za četrt . . . . . 8.—
za en mesec . . . . . 3.—
za šestmesečno . . . . . 20.—
za ostalo inozemstvo . 25.—

V upravištvu:

Za celo leto naprej . K 22.40
za pol leta 11.20
za četrt 5.60
za en mesec 1.90
S pošiljanjem na dom stane na
mesec 2 K. Posamezne št. 10 v.

SLOVENE

inzerati:

Enostolpna petstvarica (72 mm):
za enkrat . . . . . po 15 v
za dvakrat . . . . . 13 v
za trikrat . . . . . 10 v
za več kot trikrat . . . . . 9 v

V reklamnih noticah stane
enostolpna garmondvratna
30 vinarjev. Pri večkratnem
objavljanju primeren popust.

Izhaja:

vsak dan, izvenredno nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rekopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6.
Sprejema naročila, inzerate in reklamacije.
Upraviškega telefona št. 183. —

Današnja številka obsega 8 strani.

Zahvala.

DRŽAVNOZBORSKI VOLIVCI S. L. S.
V SODNIH OKRAJH NOVOMESTO,
ČRNOMELJ IN METLIKA!

Včeraj ste korakali na volišče in
kakor vselej, sledili ste moško in zna-
čajno zmagonosni ljudski zastavi.

Ljudski kandidat profesor Ev-
gen Jarc je bil izvoljen z ogrom-
no večino.

Bodi Vam, dragi somišljeniki, iz-
rečena iskrena zahvala za Vašo moško
značajnost in požrtvovalnost, ki je v
ogled vesoljnemu slovenskemu ljud-
stvu!

Z Bogom za ljudstvo!

V Ljubljani dne 19. oktobra 1910.

Za izvršilni odbor S. L. S.

dr. Ivan Šusteršič,
t. č. načelnik.

Tam doli na lepem Do-
lenjskem . . .

Po narodni melodiji.

Liberalen učitelj je velik revež,
osebno če se piše Gangl. Narodno-na-
redna stranka ni s svojimi učitelji
nikoli imela usmiljenja, to je skušil
njen zvesti Luka Jelenc, ampak kar
o liberalci z Ganglom naredili, to je
ač škandal vseh škandalov. Poslali
ga v novomeški okraj in Belo Kra-
no kandidirali za državnozborni
mandat zoper S. L. S., pa je tako pro-
adel, da ni lepše mogel; nič manj ka-
or za 3637 glasov je ostal v sijajni
manjšini.

Tako namreč pravijo neusmiljene
radne številke: novomeški okraj od
753 veljavnih glasov Jarc 2970, Gangl
32 (razcepljenih 51); črnomeljsko-me-
liški od 3431 veljavnih glasov Jarc
412, Gangl 1013 (razcepljenih 6); sku-
aj Jarc 5382, Gangl 1745.

Če to reč natančno premislimo,
odo liberalci, ki so Gangla v boj po-
lali, to sramoto lažje prenesli kakor
Gangl, ker ta je resno računal na zma-
go in se pehal in trudil, dočim so na-
redno-napredni generali v Ljubljani
vedeli, da bo tako tepen, kakor se za

učitelja, ki se za liberalce poganja,
spodobi. Vendar pa je Engelbert Gangl
liberalno stranko nekoliko prevaral,
ker je hujše propadel, kakor je bilo
treba. Njega bo torej sram, liberalce
pa bo tudi nekoliko jezilo, ker je nji-
hove nade preveč dobesedno izpolnil.

Nam se pa Gangl smili. Noben li-
beralen kandidat se ni še tako mar-
tral kakor on. Na svojih mnogoštevil-
nih shodih je v dolgih govorih sejal
rožice svoje neizčrpne poezije, vse plo-
tove je dal okrasiti s pestrimi plakati
in Bela Krajina še ni videla posutega
po sebi toliko papirja; celo zimo bodo
lahko z njim peči kurili. Obljubil je
liberalni kandidat, da bo kot poslanec
vse vojaške odprave in zraven še ka-
none, obdelaval je svoje poslušavce s
testamentom stare in nove zaveze. In
vse to je mož vzel za res, še na tihem
se ni smejal sam sebi. In tako je bilo
njegovo upanje nalezljivo, da so mu
začeli nekateri celo že verjeti. Saj je
»Slovenski Narod« dan na dan prina-
šal sijajna poročila, kako se na vsa-
kem shodu dviga najmanj po 400 do
500 rok za Gangla in še dan pred volit-
vijo se je »Narodu« zmaga kandidata
S. L. S. zdela le »mogoča«.

Zdaj pa taka blamaža! V Mirnipe-
či, koder se je po »Narodovem« poro-
čilu na shodu vseh 400 poslušalcev so-
glasno izreklo za Gangla, je bilo za na-
šega kandidata oddanih vseh teh 400
glasov in še 29 povrh, le 91 je glasova-
lo za Gangla. V Vinici, kjer je, ka-
kor je pisal takrat »Narod«, istotako
400 mož dvignilo svoje roke za Gangla,
je glasovalo za Jarca 344, za Gangla
pa 48. V Semiču je moral po zmago-
slavnem »Narodovem« poročilu dr.
Lampe od shoda bežati, vrgli so ga iz
govorniškega odra, in tudi tu je 400
volivcev priseglo zvestobo Ganglu; pri
volitvah je pa dobil Gangl le 75 glas-
ov, Jarc pa 381. In v Podzemlju, ki je
dozdaj bil liberalna trdnjava, je za
našega kandidata glasovalo 117 mož,
Gangl pa je dobil 70, najmanj, kar jih
je tu kdaj dobil liberalci. Iz Dragatuša,
ki je doslej imel vedno veliko liberalno
večino, je zdaj Gangl odnesel en sam
glas večine. V celi Beli Krajini ima
Gangl večino samo v šestih občinah
izmed 30, v novomeškem okraju pa sa-
mo v Novem mestu samem, koder je
Gangl, če upoštevamo 18 glasovnic,
glasečih se na druge kandidate in pa
prazne, dobil od vseh glasov samo po-
lovico.

Kaj se je zgodilo? Ali si zastoj
valjal težki jezik, nadebudni Dako
Makar, ali je tebi zmanjkalo gnjilih

jaje, neutrudni Mazzele, ali niso izdali
nič vaši brihtni govori, vi učitelji li-
beralni? Ali je bilo zastoj vse vince,
ki ste plačali zanj neupeljivi liberal-
ni agitatorji? In ti, »Slovenski Dom«,
ki si tako priznanja vredno lagal, ali
niso nič izdali tvoji mastno zabeljeni
članki?

Zal, da je tako: vse težavno delo
liberalnih mojstrov je pokvaril Gangl,
vse njihove upe je odpihal Jug in vse
nade umoril Hribar s svojimi dolgo-
časnimi govori. Le dr. Tavčar, ki se je
enkrat samkrat prikazal na bojnem
polju in v Novem mestu samo dvajset
minut govoril, je Ganglu pomagal tam
do zmage in Mazelle je v Gradcu vz-
držal svojo sicer majhno večino, vsi
drugi so se pokazali za šušmarje.

To je tako bridko, da bi človek sa-
mo Gangla premišljeval, če bi stvar
našega ljudstva ne bila neizmerno več
vredna, kakor žalostna vloga tega mo-
ža; ki je s tolikim navdušenjem nesel
za liberalce na trg svojo kožo. Ampak
to naj opravijo sami s seboj liberalni
učitelji, ki hodijo za propalo stranko
po kostanj v žerjavico, pa se puste od
nje še za norca imeti. Je sicer res že-
lostno, da se še dobe tako preprosti
ljudje na svetu, zlasti še, če so učitelji,
ki bi morali biti posebno pametni, ko
druge pameti učijo. Ali bo povest Gan-
glovega poraza kaj izmodrovala nje-
gove tovariše, ne vemo; nas tolaži le,
da se danes večina učiteljstva ne pusti
več vleči od liberalcev in se danes z
nami veseli zmage našega ljudstva.
Gangl je s tem opravljen; nas zanima
zdaj sijajni uspeh našega kandidata.
S. L. S. je pokazala, kolika je njena
moč in kako ta moč korenini v našem
ljudstvu, kako je brez pardona izgub-
ljen vsak, ki v svoji slepoti zoper njo
ruje. Dolenjsko, belokrajinsko ljud-
stvo je dalo včeraj političnemu delu
S. L. S. tako sijajno izpričevalo, kakor
še nikoli in naš Evgen Jarc sme biti
ponosen na to, da nosi pečat na tem
izpričevalu njegovo ime. Zopet so šte-
vilke izpregovorile to: da o liberalcih
na Slovenskem ni vredno izgubljati
več besede.

In zato končamo.

Sijajen shod S. L. S. v Adlešičih.

Po maši zbralo se je nad 250 ljudi.
Bile so zastopane občine Adlešiče, Tri-
buče, Griblje in nekaj zastopnikov ob-
čine Vinica. Liberalci so čakali v go-
stilni pri liberalnem Grabrijanu, da bo
maša končana in so prišli po maši k

cerkvi vabit ljudi na Ganglov shod.
Toda nihče ni hotel iti, tako da so sa-
mi liberalci prišli raje na shod S. L. S.

Otvoril je zborovanje bivši deželni
poslanec Dragoš z besedami, da se
vrši zborovanje zato, da bodo ljudje
vedeli se obnašati pri volitvah in ne
bodo mesto konja kupili — osla. Pred-
sednik shoda je bil župnik Šašel. Go-
stinar ml. je govoril o cestnem in ob-
činskem zakonu in o brezverskem de-
lovanju Gangla v »Učiteljskem Tova-
rišu«.

Nato govori domačin dr. Adlešič o
pomenu organizacije za kmeti in stan
sploh in preide potem na pomen S. L.
S. za kmeti in stan in o njenem delu
za zatiranje in tlačeno ljudstvo. Njegov
celo uro trajajoč govor so hoteli libe-
ralci motiti z medklici; toda te med-
klice je navzoče ljudstvo in govornik
obrnil nazaj na liberalce tako, da jih
je postalo sram in so raje utihnili; vi-
deli so, da na ta način ne opravijo ni-
česar, zato so jo sramotno odkurili. —
Govornik dr. Adlešič jih je klical ope-
tovano nazaj, naj se oglase k besedi in
povedo, kaj bi radi, toda nihče ni hotel
govoriti. Bali so se sodbe ljudstva.

Ko je bil shod S. L. S. končan, šli
so nekateri k liberalnemu ganglbirtu
Grabrijanu, kjer je hotel Gangl imeti
svoj shod. Tukaj je bilo navzočih iz
Adlešič pet do sedem oseb, ki radi pi-
jejo zastoj; ostalih pet do osem oseb
je bilo iz Gribelj in Gradaca, ki jih je
Gangl in Mazelle pripeljal s sabo na
shod. Poslušalcev je bilo največ pet-
najst. Slišati je bilo še zadnje besede,
ko je Gangl razlagal pregovore iz sve-
tega pisma. Po Ganglovem govoru se
oglasil k besedi dr. Adlešič in govori o
delu S. L. S. v državnem zboru. Libe-
ralci ga motijo z medklici, toda on vsa-
kemu posebej odgovarja. Liberalni birt
Grabrijan očita deželnemu odboru, da
je zvišal davek krčmarjem. Ko mu ho-
če dr. Adlešič odgovoriti, kako plačuje
Grabrijan davek, se Grabrijan umak-
ne v hišo in zastoj ga kliče govornik
nazaj.

Začne govoriti Mazelle. Nek libe-
ralni Gračan, ki ga je pripeljal Mazelle
sabo, začne izzivati Adlešičane, zakaj
niso prišli poslušati Gangla in zakaj
drže z Jarcem. Adlešičani ogorčeno od-
govarjajo, da se ne puste izzivati od
liberalnega Gračana in prišlo je do ve-
likanske napetosti med liberalnim
Gračanom in domačini. Tu skoči libe-
ralni ganglbirt Grabrijan na stran li-
beralnih Gračanov, suva domačine s
pestmi proč in vpije na ves glas: »Proč
od tukaj, na cesto!« To so Adlešičani

LISTEK.

Dekle z bliseri.

angleško spisal H. Rider Haggard. —
Prevel J. M.

(Dalje.)

Mirijam ga preplašeno pogleda, ko
spoznala, da so mu znani načrti za
eg!

»Da,« odvrne obupno, »na ladiji
Luna«, da najdem mir in prostost.
rosim te, Kaleb, ne zasleduj me! Pred
ti si nekoč prisegel, da me ne boš silil
roti moji volji. Ali hočeš danes, da
relomiš svojo prisego?«

»Prisegel sem pa tudi, Mirijam, da
smrtim vsakogar, ki bi se vrival med
te in mene. Ali naj danes prelomim
to prisego? Bodi moja po svoji lastni
volji in reši Marka! Ako nočeš, mora on
umreti. Sedaj izbiraj.«

»Ali si tako strahopeten, da mi kaj
kega daješ na izbiro, Kaleb?«

»Imenuj me kakorkoli hočeš. Voli!«

»Kaleb, izvolila sem. Stori najhuj-
še, kar moreš. Markova usoda ni v mo-
jih rokah in tudi ne v tvojih, marveč v
tvojih in ako ni Njegova volja, se mu
more skriviti las na njegovi glavi.

Kajti ali ni pisano v knjigi vaših po-
stav, da se nahaja kraljevo srce v ro-
kah Gospoda, on ga obrne kamorkoli
hoče. Toda moja čast je moja last in
omadeževati jo bi bil greh, za katerega
bi morala odgovor dati edino Bogu
in Marku — Marku, ki bi me proklinjal,
ako bi poskusila za tako ceno kupiti
njegovo življenje.«

»Ali je to tvoja zadnja beseda, Mi-
rijam?«

»Moja zadnja beseda! Ako si tako
brez vesti, da s krivo prisego ali umo-
rom uničiš človeka, ki ti je nekaj pri-
zanesel, naj se zgodi tvoja volja, a tebe
zadene tudi vsa odgovornost. Jaz ne-
čem imeti nobene kupčije s teboj, niti
radi sebe niti radi njega — stori z na-
ma vse najhujše, kar hočeš in moreš.«

»Prav,« reče Kaleb in se bitko za-
smeja, »vendar mislim, da bo ladija
»Luna« odjadrala brez najlepše svoje
potnice.«

Mirijam se zgrudi na stol in si z ro-
kami zakrije obraz, bila je živa slika
nesreče in strahu, ki ga navzlic svojim
drznim besedam ni mogla prikriti. Ka-
leb stopi proti vratom, se ustavi in obr-
ne, rekoč:

»Ne! Ne morem tega storiti!« Po-
časi nadaljuje: »Mirijam, prav imaš,
jaz sem grešil proti tebi in proti Marku.
Sedaj hočem, da svoj greh izbrišem.

Tvoja skrivnost je pri meni varna in
ker me ne maraš, te ne vidim nikdar
več. Mirijam, zadnjikrat se vidiva, Od-
slej bodem z vsemi močmi deloval na
to, da se Mark reši, in mu pomagal, da
se ti pridruži v Tiru, kamor je name-
njena »Luna«. Bodi zdrava!«

In Kaleb se obrne, vendar se je zde-
lo, kakor da nič ne vidi in nič ne ve,
kaj se godi z njim. Strašen duševni boj
je divjal v njegovem srcu. Izpodtaknil
se je nad starimi zakrivljenimi deska-
mi in padel ravno na obraz. Kakor bi
trenil skoči Nehušta nanj. Takoj je
imela pri rokah železno vrvico in mu
hotela zvezati roke.

»Bog ne prizadeni!« zakliče Miri-
jam. »Dotakni se ga in ločeni sva za
vselej.«

Na te besede je Nehušta zopet
vstala.

»Neumnica!« je rekla, »neumnica,
ki zaupaš temu človeku, ki je danes
usmiljen, jutri pa se hoče maščevati.
Oh, izgubljena si, izgubljena!«

Kaleb vstane in jo zaničljivo po-
gleda.

»Ako bi me bila zvezala, bi bila Mi-
rijam prav gotovo izgubljena,« je rekel.
»Malo modrosti je v tvoji sivi glavi, Ne-
hušta, in v tvojem sovraštvu ti ni mo-
goče ločiti dobrega od slabega, ki je
spojeno v mojem srcu.« Nato Kaleb sto-

pi k Mirijam, prime njeno roko in jo
spoštljivo poljubi. »Bodi zdrava!«, reče
in odide.

Videti je bilo, da je Kaleb držal
svojo besedo, kajti čez tri dni je odjad-
rala ladja »Luna« brez vsake ovire iz
ostijskega pristanišča pod vodstvom
grškega kapitana Hektorja in z njo so
se vozili Mirijam, Nehušta, Gal in Ju-
lija.

× × ×

Teden dni po njihovem odhodu se
je Tit vrnil v Rim. Po prijateljih ujeti-
ga Marka je izvedel o njegovi zahtevi,
da se mu dovoli nova sodna razprava,
da opere svojo čast. Tit iz posebnih
vzrokov ni hotel videti prijatelja Marka,
vendar je potrpežljivo poslušal in nato
objavil svojo razsodbo.

Iz srca ga veseli, je rekel, da je ta
njegov prijatelj in izvrsten častnik še
živ in to tem bolj, ker ga je že dalje časa
obžaloval, kakor se žaluje nad mrtvi-
mi. Žal mu je, da so ga v njegovi odsot-
nosti postavili pred sodišče, ker je bil
obtožen, da se je dal živga vjeti od Ju-
dov; to bi se gotovo ne bilo zgodilo, ako
bi se Mark takoj po svojem prihodu v
Rim oglašil pri njem. On ga je v stotero
slučajih spoznal kot enega najhrabrej-
ših vojakov in je celo nekaj vedel o
okolicih, v katerih je bil vjet. Ker

vzeli z zadovoljstvom na znanje, kako jih je Grabrijan podil na cesto. Bili so vsi soglasno mnenja, da ga bodo za vedno poslušali. Grabrijan vpilje na ves glas: »O-lo, o-lo, o-lo!« da ne more nihče govoriti.

Ko liberalci vidijo, da jim njih lastni pristaši nagajajo, zaključijo Gangl shod. Potem se domačini razidejo.

To je edina in gola resnica o Ganglovem shodu v Adlešičih, o katerem so ljudje rekli, da je bil najbolj klavern, kar so jih kdaj videli. Kandidatura Ganglova se sploh ni dala na glasovanje. Dr. Adlešič je zapustil shod; to je edina resnica in ne smešno zlagano »Narodovo« poročilo.

Še nekaj: liberalni birt Grabrijan je v svoji gostilni ono ženo, ki ni libealka, ko je mirno sedela za mizo in pila vino, zagrabil za roko, jo potegnil izza mize in z nogo izsuval iz gostilne ven na cesto. Pripovedovalo jih je mnogo, da ni hotel onim, ki niso liberalci, prodati tobaka. Zapomnimo si to dobro!

Ko je Gangl videl, da ne more v Adlešičih prav ničesar opraviti, šel je v Griblje. Toda tam je vrli gospod župan zbral svoje može na pogovor. Ni bilo nikogar, ki bi hotel Gangla poslušati, tako da je moral i Griblje prav žalosten zapustiti. No, srečno pot, gospod propal števeni kandidat!

Iz delegacij.

Vojni minister Schönaich je poročal včeraj v ogrski delegaciji. Povedal ai prav za prav nič novega, zato lahko kratko omenjamo le glavne točke ujezovega poročila. Začel je z bosensko krizo, ki je pokazala, da je bila armada dobro pripravljena. Omenjal je, da se je oborožila armada s strojnimi puškami, infanterija in tehnične čete pa z optičnimi pripravami, kakor tudi z avtomobili, da se je moderniziral vojni park, da imamo vojne kuhinje, preoboroženje artiljerije. Naglašal je, da mora biti armada vedno pripravljena za vojsko. Kadar dobi dovolj izkušenj, hoče uvesti v armadi poljedelske poučne tečaje. Pohvali sodelovanje vojakov pri elementarnih nesrečah. Vojna uprava je pričela nabavljati zrakoplove, ki se dajo voditi in erplane. Zboljšati je treba napredovanje častnikov in preskrbnine podčastnikom. Ogrski odsek za zunanje zadeve se je včeraj pričel posvetovati o Aehrenthalovem poročilu. Poroča grof Wickenburg. Košut je želel pojasniti o aneksiji. Nagy: »Ogrska ne more opustiti svojih zgodovinskih pravic do Bosne in Hercegovine.« Justhovec Batthyany je hvalil Nemčijo in Francosko. Tisza: »Ne bilo oi Ogrski koristno, če bi se zdaj rešilo državno pravno razmerje Bosne in Hercegovine.« Aehrenthalu zaupa. Košutu, da je ravnotako kakor Aehrenthal odgovoren za aneksijo, ker je bil takrat član vlade. Grof Appony je rekel, da imata oba: Košut in Tisza prav. Aehrenthal naglašja med drugim, da se je zlasti ogrska vlada, katere člana sta bila Košut in Appony, zavzemala za aneksijsko akcijo. Odločno zanikava, da bi bila aneksija nepostavna. Glede na Portugalsko je izjavil Aehrenthal, da zavzame stališče, ko se urede razmere. Aehrenthalovo poročilo se je brilo.

Abstinenca sredstvo za izžemanje ljudstva.

Iz Radovljice, 14. okt.

Dne 12. oktobra 1910, št. 335, je prinesel »Slov. Narod« med dnevnimi novicami tudi dopis iz Radovljice, v katerem blagruje mesto, da ima kaplana, ki vse terorizira in da v cerkvi kakor v šoli, posebno med šolsko mladino, rogovili z abstenenčnim terorizmom. Dopisnik kliče na pomoč deželni šolski svet, posebno, ker »morajo vsi šolarji prinesiti kaplanu po 4 vin. za družbo treznosti, in je torej to društvo njemu samo sredstvo za izžemanje ljudstva«.

Tako piše »Slov. Narod«.

Na ta dopis s svojim polnim imenom izjavljam, da res letos med šolsko mladino »rogovili« za družbo treznosti, in to oprt na enoletno skušnjo v tem mestu in pa oprt na § 72. in 77. drž. zak. o ljudskih šolah; res je tudi, da sem se v cerkvenem govoru v cerkvi javno obrnil do starišev s prošnjo, naj me podpirajo v tem delu vsaj v toliko, »da otrok ne bodo silili k pijači«; najpoglejša laž pa je, da sem pri tem zahteval za družbo treznosti od šolarjev denarnih prispevkov. Da se laž »Narodovega« dopisnika uradno konstatira, v to prilagam izjavo šolskega vodstva v Radovljici. Enako sem pripravljen takoj plačati 200 kron za ubožni šolski zaklad radovljiški, kakor hitro mi dopisnik dokaže, da sem bodisi v cerkvi, v šoli ali kjerkoli sploh zahteval od otrok denarja za vstop v družbo treznosti. Z največjim veseljem brez plačno otroke sprejemam v to društvo.

Torej resnicoljubni gospod dopisnik »Slov. Naroda«, sedaj pa na dan z dokazi in s svojim imenom, da ne ostane nesramen alkoholni lažnik!

M. Drolc, kaplan.

Št. 25.

Izjava.

Podpisano vodstvo izjavlja z ozirom na dopis v »Slov. Narodu« z dne 12. oktobra 1910, št. 335, jutranje izdaje, naslovljen »Iz Radovljice« sledeče:

G. katehet M. Drolc je pač priporočal prav toplo vzdrževanje opojnih pijač ter omenjal škodljivost alkoholnih pijač, in sicer v vseh petih razredih, nikjer pa ni omenjal oziroma priporočal učenkam in učencem, da morajo prinesiti gotovi znesek — 4 vin. — za »Društvo treznosti« ter s tem delal propagando za tako društvo.

§ 77. »izvršilnega predpisa k dokončnemu šolskemu in učnemu redu« naravnost zahteva od vsake učne moči, da opozarja na škodljivost alkoholnih pijač.

Radovljica, 14. okt. 1910.

Za petrazredno ljudsko šolo v Radovljici:

Iv. Šega.

V zraku čez atlantsko morje.

Pariz, 19. oktobra. Zadnje brzojavke iz New-Yorka naznanjajo, da že 50 ur ni nobene vesti o Wellmannu, ki se je dvignil z zrakoplovom »Amerika« v

zrak, da poleti iz Amerike v Evropo. Misli se, da so ga vetrovi zagnali od nameravane proge ter nima vsled tega nobene zveze z brezžičnimi brzojavami atlantskih parnikov. Na brezžične pozdrave v nedeljo zvečer je telegrafist na zrakoplovu odgovoril na vprašanje, kje se nahajajo zrakoplovci: »Bog ve, megla je!«

London, 19. oktobra. V tukajšnjih zrakoplovskih krogih se računa z vso gotovostjo z dejstvom, da so vetrovi zagnali Wellmannov zrakoplov proti severu ter ga je že davno doletela katastrofa. V nasprotnem slučaju bi gotovo dospela kaka vest od enega ali drugega transatlantskega parnika.

Pariz, 19. oktobra. Nikakor se ne more misliti, da se je Wellmann s tovariši rešil na kak parnik, ker bi v tem slučaju gotovo dospela od njega kaka vest potem brezžičnega brzojava od parnika do parnika. Wellmann je zablodil proti severu, kjer v tem letnem času ne plovejo nobeni parniki več ter ga je bržkone doletela katastrofa. Tudi ni misliti, da bi mogel zrakoplov še sedaj plavati v zraku.

Berolin, 19. oktobra. »Lokal-Anzeiger« poroča iz New-Yorka, da ni o Wellmannu nobenih poročil. — Pet atlantskih parnikov, ki plove v nameravani smeri Wellmannovega zrakoplova, je poročalo po brezžičnem brzojavu, da o zrakoplovu niso ničesar videli ali slišali. Po močnem deževju in viharju v nedeljo je morje sedaj mirno. Vremenski urad v Washingtonu naznanja, da bržkone zrakoplov ni v nevarnosti. Močni severozahodni vetrovi so ga bržkone zagnali južno od plovne črte parnikov.

Kako je Ploj kandidiral za predsednika avstrijske delegacije.

Delegacije so se zbrale dne 12. oktobra. Dne 11. oktobra je bilo brati v večernem listu dunajskega veležidovskega lista »Neue Freie Presse«, da se »od jugoslovanske strani« ogreva za Ploja kot predsednika avstrijske delegacije. Kdo je neki bila ta »jugoslovanska stran«? Brinjevi hofrat sami! Dognalo se je namreč zanimivo dejstvo, da ob času, ko se je tiskal tisti članek v »Neue Freie Presse«, ni bilo razun dr. Šusteršiča in dr. Ploja sploh nobenega jugoslovanskega delegata na Dunaju! Ker pa o dr. Šusteršiču vemo, da pri Plojevi kandidaturi ni bil udeležen, sledi za slehernega jasno, da je brinjevi hofrat sam agitiral za svojo kandidaturo in prosil žida od »Neue Freie Presse«, naj ga natisne kot kandidata; tudi se je skliceval napram Nemcem na to, da je prijatelj Nemčije. Uspeh brinjeve agitacije je bil sijajen; vsi delegati so se muzali, pri posvetovanjih delegatov v zadevi predsedstva e pa ni dvignil niti en glas za gospoda hofrata, temveč so se izrekli vsi brez izjeme za načelnika poljskega kluba, Glabinskega. Ploj sam je hitro izprevidel, da je najbolje, ako molči, kar je tudi storil in se tiho in potrj podal v — brinje.

VELIKANSKI VIHARJI V AMERIKI.

New York, 19. oktobra. Poroča se iz Havane, da je predvčerajšnjem vsled

orkana voda tako narasla, da je preplavila del mesta. Iz Pinardel Rio, da je večinoma Artemise in drugih mest razrušenih. Število ljudi, ki so izgubili življenje na otoku Kubi, se ceni na 1000.

Havana, 19. oktobra. Škoda, povzročena vsled orkana, se ceni na milijone dolarjev. Tobakova žetev je v provincah uničena. Zelo oškodovani so tudi sladkorni nasadi. Na tisoče ljudi je brez strehe. Upajo, da so samo zahodne province čutile polno moč orkana.

Havana, 19. oktobra. Vihar je uničil žetev banan in žita. Tobakova žetev bo znašala samo še 10 odstotkov normalne žetve. Obljudeni kraji Havane so večinoma pod vodo. Predvčerajšnjem ob 10. uri zvečer je vihar že precej pojenjal.

Jacksonville, 19. oktobra. Vihar je naredil mnogo škode sadnemu drevju na polotoku Floridi. Vihar je naredil gotovo 1 milijon dolarjev škode.

Slovensko gledališče.

Božena Vikova-Kunčička je zgradila v enodejanki »Punčka« geometrično figuro in je na podlagi te konstrukcije hotela dokazati vse mogoče; na neumetniški način je dobil mož samosenca, dekle samo luč, v smislu onega kar je hotela pisateljica dokazati. Glaviči ne žive, takih ljudi ni, tudi ne na Češkem; nasprotno pa ne tajim, da je Sefa risana verjetno, dasi nam je ne simpatična. Sefa je pri 16 letih docela »stara 30 let«; sicer se najdejo tak bitja, a hvalabogu le poredkoma. Sefa je konglomerat iz Wedekindove Wendle in Ibsenove Nore; vez, ki veže dva modela je želja po krutosti vsle vzbujajoče se zrelosti. Sefa »grize« pretepa«, »boli jo koža po vsem telesu« v besedah, v dejanju pa »muči« ujetega metuljčka in ljudi! Sanja se vedno v vseh za njena leta mogočih nemogočih stvareh, ki izzvene končno vedno v akord »punčka šestnajstih let je tridesetletna žena«. — Nemogoč značaj Glaviča Nučič ni mogel dobro igrati, v sceni, kjer vrže Podolska orhidejo na tla, je bil kar banalen, kar ni pisati na njegov račun; Sefo je Wintterova, kar se je dalo poglobila in tehnično izpopolnila, zato je bila dobra posebno v trenutkih, kadar prodre emancipiranki naivni čut normalnega šestnajstletnega dekleta. — Šetfilov je igrala Podolsko in imela to prednost, da je ta figura res iz mesa in krvi igrala jo je izborna. Rad bi videl Šetfilovo kot »gospico Julijo« v Strindbergu, morala bi biti, po dosedanjem sodeč, naravnost krasna v tej ulogi. — Režiji in tehničnemu aparatu ni ka očitati.

Thomova »Lokalna železnica« je komedija, ki se je igrala pri nas v meji burke in glume. Kdor vé, v kakli odnosajih je Thoma do »Simplicissima«, tistemu je bila dana samoposelsmer — balanciranje med karikatur in veseloligro. Strogo literarnemu delu pa ne gre stil burke. Igra sama bičjanov obraz publike in malomeščanstva v svoji domišljavosti, renominju, opravljanju, neizmernem veselju glede aranžiranja raznih slavnosti in ovacij itd. Vsak, ki presega duševn

pa odloka vojaškega sodišča vsled svoje pravičnosti ne sme prezreti, zato razsodi:

»Poveljnik Mark zapusti svojo ječo in se poda naravnost v svojo hišo, in sicer ponoči, da ne bo nepotrebne govorjenja in doma naj uredi vse zasebne stvari prej ko more. Tekom desetih dni mora zapustiti Italijo in prebiva ali potuje naj tri leta v tujini. Ko bodo minula tri leta, sme se zopet povrniti v Rim.« Tako se glasi njegova sodba, ki je ne more nikdo predrugačiti.

Saturij je takoj Marku sporočil Tillovo razsodbo. Odhitel je iz svoje palače v jetnišnico in stopil v Markovo sobo.

»No,« je rekel Mark, »kakšne novice mi pa danes prinašaš?«

»Zelo dobre in zato sem tako hitel, da mi sape zmanjkuje. Po mojem posebnem trudu obsojen si, da preživiš tri leta v prognanstvu. Vse svoje premoženje obdržiš, tako da ti bo mogoče nagraditi svoje prijatelje za njihov trud, ki so ga imeli s teboj.«

»Zakaj je Tit tako razsodil?« vpraša Mark. Govori naravnost, ako hočeš dobiti kaj nagrade.«

»Zato, plemeniti Mark, ker mu je Domicijan izjavil, da bi ne mogel mirno prenesti, ako bi razveljavil njegovo razsodbo. Cesar pa, ki se boji svojega orata, tega ne želi. Iz istega vzroka tudi ni hotel videti tebe, da ne bi ljubezen do svojega prijatelja spremenila njegovih misli.«

»Torej je Domicijan še vedno moj sovražnik?«

»Da in še hujši nego poprej, ker ne more najti deklice z biseri in je prepričan, da si jo ti skril. Dovolj mi, da ti svetujem, da kakor najhitreje odpotuješ iz Rima.«

»Da,« je rekel Mark, »hitro zapustim Rim, saj tudi ne morem bivati tukaj, ker sem toliko trpel na svoji časti. Prej bi pa rad, da bi tvoj gospodar izvedel, da je deklica, ki jo išče, daleč onkraj morja. Sedaj se pa poberi, stari lisjak, ker bi bil rad sam.«

Saturiju se je obraz omračil.

»Ali je to vse, kar mi imaš povedati? Ali ne dobim nobene nagrade?«

»Ako ostaneš še kaj dalj časa tukaj,« je rekel Mark, »dobiš take, kakoršne si ne želiš.«

Saturij odide, zunaj pred vrati pa se obrne in s pestjo zažuga Marku: »Lisjak!« je zamrmral. »Lisjaka me je imenoval in mi ni dal niti beliča! Dobro, morda pa se lisjaki namerijo na priliko, da bodo obirali njegove kosti.«

Na poti proti domu je Saturij šel mimo trgovine trgovca Demetrija. Ustavil se je in pogledal v prodajalno. »Morebiti bode ta bolj darežljiv,« je rekel sam sebi in vstopil.

Našel je Kaleb v pisarni, ko si je z rokami zakrival svoj obraz. Vsedel se je in povedal Kalebu, kako je Tit razsodil glede na Marka.

»Tit ni hotel storiti drugega,« je rekel, »in ako bi se ne bil bal Domici-

jana, bi mu niti tolike kazni ne prisodil, ker ljubi Marka. Vendar on je obsojen, brez časti, in to on tudi čuti. Zato se zanesem, da se boš ti, plemeniti Demetriju, ki ga nimaš rad, spomnil uslug svojega služabnika v tej stvari.«

»Da,« je rekel Kaleb mirno, »ne boj se, dobro plačilo dobiš, ker ti si storil vse, kar si le mogel.«

»Hvala lepa, prijatelj,« odgovori Saturij in zadovoljno menca z rokami. »Moram ti pa še nekaj povedati. Ta nesramni človek se je ravnokar izdal, da je odpeljal dekleta daleč čez morje. Ko Domicijan to izve, se razsrdi in gotovo maščuje Marku, ki ga je tako ukanil. In Mark tudi ne bo dobil deklice z biseri, kajti princ jo bo nasledoval in privedel nazaj k tebi, častiti Demetriju.«

»Potem,« odgovori Kaleb mirno, »je ne sme iskati onstran morja, marveč v morski globini.«

»Kaj misliš s tem reči?«

»Izvedel sem, da je deklica z biseri pobegnila nekako pred mesecem dni na ladji Luna. Danes zjutraj pa je dospel z mornarji v Rim kapitan ladje Kraljica in ti poročajo, da jih je na višini Reglja zalotil velik vihar, in videli so v daljavi neko ladjo, ki se je potopila. Pozneje se jim je posrečilo rešiti iz valov mornarja, ki se je držal kosa lesu in ki jim je povedal, da je bilo ladji ime Luna in da se je potopila z vsemi ljudmi, kar jih je bilo na krovu.«

»Ali si videl tega mornarja?«

»Ne, umrl je vsled prestanih na-

porov kmalu potem, ko so ga rešili videl sem pa mornarje z ladje Kraljica, ki so mi sporočili, da je zama pripeljala nekaj blaga. In oni so mi sami potrdili to žalostno novico.«

»Deklica, ki je bila tako zaželjena se je torej darovala Neptunu, kakor se tudi spodobi biseru,« je govoril Saturij. »Domicijan se seveda ne more maščevati nad Neptunom, bogom morja, tembolj se pa znese nad človekom, ki jo je žrtvoval temu bogu. Sedaj grem, da mu sporočim vse te novice in izvem, kaj namerava ukreniti.«

»In potem se zopet vrni ter mi povej, kaj si izvedel.«

»Gotovo, in sicer takoj. Najin račun še ni poravnán, velikodušni Demetriju.«

»Ne,« odgovori Kaleb, »te račun šele poravnamo.«

Čez dve uri je bil Saturij zopet njegovi pisarni.

»No,« je rekel Kaleb, »kako je?«

»Slabo, zelo slabo za Marka in dobro, zelo dobro za one, ki ga sovražijo kakor ti in jaz, prijatelj. Oh, nikdar nisem videl svojega cesarskega gospodarja tako razsrjenega! Da, ko je šel, da je deklica z biseri pobegnila. Rima in utonila, je bilo skoro nevarno ostati v njegovi bližini. Proklinjal Tita radi njegove mile obsodbe, proklinjal je tebe in celo mene. Posrečilo se mi je pa obrniti njegovo jezo v prvo smer. Dokazal sem mu, da je vse tega kriv Mark, edino Mark, ki se pokoril za vse to s prijetnim triletni

obzorje raznih »špisarjev«, je »pritepenec«. Hiba igre je, da menjavo ljudskega mnenja pisatelj sicer kaže, ne pove pa dovolj jasno, kako nastane, narašča in pada. Komedija ne deluje z gostilniškimi kalavri; ampak vsebuje prave iskre, ki jih kreše pristni humor in satira. Lokalizacija se mi zdi prav dobra. Ne ugaja mi pa, da se je vzelo mesto originalne: »Schneidige Wehr, — Blanke Ehr, — Lied zum Geleit, — Gib Gott allzeit!« — slovensko pesem »Kje so moje rožice«. — Župana Kozlevčarja je igral Verovšek v splošno zadovoljnost. Smehu je žel obilno, bil je v več prizorih naravnost krasen. Izborna maska je mnogo pripomogla. Vendar je včasih — dasi redkokdaj — zašel v ton, ki je v literarnih komedijah izključen. Pohvaliti moram, da je govoril domače, — ne ljubljanski dialekt — ampak tako, kot govore ljudje, ki jih »l-ovanje« še ni docela iztrgalo iz srede naroda. — Županja (Danilova) je bila dobra; v njej je prevladala umerjena igra in zato ji gre pohvala. — Suzana (Iličičeva) je imela slabo ulogo, to se pravi pasivno. Kar se je dalo storiti, je storila. — Pristen tip malomeščanske poštarice Berte Klepavce je igrala Bukšekova naravnost izborna; njen klobuk, krilo, maska, vse je bilo kot nalašč naročeno iz kakega gnezda, kjer poznajo ljudje samo eno nečednost, in sicer poštenost v govoru in obnašanju proti so-meščanom. Pokazala je izvrstno, da z lažjo in opravljanjem raste malomeščanski ugled. — Šimaček je kot sodnik igral dosledno v stilu karikature. Gizdalinskega štreberja je izvel dobro, v igri in maski. — Županov brat (Skrbinšek) je izostal na gledališkem lepaku. Njegova igra nam je ugajala le deloma. Skrbinšek naj svojega organa nikar ne forzira, ker njegov glas je bil sinoči naravnost zadirljiv v toliki meri, da ga mestoma niti razumeli nismo. Tudi virtuožno menjavanje tempa v govoru, skoki iz guturalnega glasovnega timbra v naravno govorico in zamolklo-temna vokalizacija mu ni v korist, ker vse to svedoči le o tehniki, ne pa o umetniškem ustvarjanju. Za moj okus Skrbinšek ni za reprezentančne uloge in karakterje, ampak za mladinske! Mlad je še, a brezdvomno talentiran, zato naj mu bo naša graja v izpodbudo, ne v jezo! Manj kopije Kainza in tehničnega znanja, a več Skrbinška in poglobitve. To bi pri svoji inteligenci brezdvomno dosegel. — Od meščanov sta bili dve maski izborni (Danilo in Molek), dve ulogi sta se pa dvigali kot igralske kreacije čez srednji nivo (Železnik in Buhoslav). Ostali so zadovoljni. Siljenje pred rampo v zahvalo ploskajočemu občinstvu je nefino, nikakor pa ne gre igravcem podrejenih ulog prednost pred reprezentanti glavnih. Pri nas je narobe; Kozlevčar je ostal skromen za kulisami, Kepec pa je obupno silil na oder! — Režija je bila dobra; kulise zadovoljive. Pohvalim naj tudi še komparzerijo, ki je dobro karakterizirala malomeščansko pevsko umetnost z par disakordi v »V boj, v

Boj!« Tudi približevanje godbe se je dobro pogodilo.

»Lokalna železnica« bo brezdvoma tudi kot nedeljska popoldanska predstava dobro došla, morda bi tudi kaka repriza zvečer ne našla prazne hiše. — Intendanci gre res hvala za vprizarjanje takih iger. Želimo odkrito še več takih iger, kakor je bila sinočna! o. o.

Volivno gibanje.

Z ozirom na notico »Na liberalnem učiteljskem shodu v Novem mestu«, priobčeno v rubriki »Volilno gibanje«, dne 15. oktobra 1910, v št. 235 Vašega lista prosim, opirajoč se na § 19. t. zak., da priobčite v prihodnji številki Vašega lista na istem mestu in z istimi črkami naslednji popravek:

Ni res, da je na liberalnem učiteljskem shodu v Novem mestu zdaj zavoljo tega odstavljeni profesor Jug na banketu dejal, da se v šolah ne sme otrok vzgajati preveč črno-rumeno, to je v avstrijskem duhu. Res pa je, da na banketu sploh nisem govoril; res je nadalje, da sploh nisem odstavljen, in res je slednjič, da sem na letošnji skupščini »Zveze jugoslovanskih učiteljskih društev« v Novem mestu govoril naslednje besede: »Le narodna šola je zdrav temelj krepke države. Le narodna šola nam more vzgojiti dobrih državljanov s pravo izobraženostjo, ki je za nas belo-modro-rdeče po-barvana, značaje, ki ne kleeplazijo iz same gole sebičnosti pred črno-rumeno ali pa belo-rumeno barvo.«

Spoštovanjem

lic. učit. Ant. Jug.

Ljubljana, 17. vinotoka 1910.

Opomba uredništva: Mi smo citirali — »Narodovo« poročilo. Sicer pa je bil na shodu navzoč tudi vladni zastopnik in na podlagi njegovega poročila je uvedena preiskava proti g. Jugu.

Dopolnilna državnozborska volitev v okraju Novomesto-Belokrajina.

NOVOMEŠKI OKRAJ:

	Jarc	Gangl	razpodeljeno
Novomesto	146	164	18
Prečina	299	79	
Kandija	454	108	51 pr.
Št. Peter	266	45	
Toplice	346	46	
Vavta vas	131	10	
Bela cerkev	105	81	
Brusnice	208	51	1
Mirna peč	429	91	
Orehovica	338	24	
Stopiče	448	3	3
Skupaj	2970	732	74

BELOKRAJINA:

	Jarc	Gangl	razpodeljeno
Adlešiči	94	38	
Božjakovo	152	8	
Butoraj	45	10	
Čepļane	13	35	
Črnomelj	71	89	
Črešnjevec	77	10	
Dragatuš	77	78	
Draščiči	84	5	
Dobličje	92	40	
Dol	26	—	
Dolenja Podgora	26	1	
Gradac	28	69	
Gričlje	59	4	
Kot	71	6	
Loka	52	44	
Lokvica	82	1	
Metlika	45	194	
Petrova vas	26	5	
Podzemelj	117	70	
Radence	42	7	
Radovica	137	8	
Stari trg	74	51	
Semič	198	35	
Suhor	125	26	
Tanča gora	79	14	
Telčji vrh	54	9	
Tribučje	69	17	
Vrh	20	77	1
Vinica	344	48	
Vinji vrh	34	14	
Skupno	2412	1013	6
Novomeški okraj	2970	732	74
Belokrajina	2412	1013	6
Skupno	5382	1745	

Kandidat S. L. S. prof. E. Jarc ima 3637 glasov večine.

Dnevne novice.

+ **Tepeni po notah.** Sapo je zaprla liberalcem večerajšnja volitev. V nemške liste so dali liberalci, da je izid »zweifelhaft«, sijajne upe so gojili ter v glasilu mladincev pisali, da je okraj, v katerem so večeraj nesli liberalizem k pogrebu, prve vrste, »najmanj klerikalni«. »Narod« je upil, da se klerikalcem tresejo hlače, da ljudstvo klerikalcem obrača hrbet, in dan pred volitvijo »Narod« še ni verjel v zmago S. L. S. ter je pisaril o tem, da »mogoče« zmaga »klerikalni kandidat Jarc«. »Narod« je še dan pred volitvijo pisal o velikanskem odporu, zlasti v Beli Krajini, ki prča, da se dela dan, da so klerikalci že prekoračili višek svoje moči, da gre z njimi navzdol. Kakor vedno, je bil »Narod« le pred volitvijo tako širokousten, že na dan volitve se je pa skrli kakor natepen kužek. Liberalci v Ljubljani so bili zopet tako nepredvidni, da so verjeli »Narodovim« poročilom ter so hodili gledat večeraj v okno »Narodovega« uredništva, da se v njih pokažejo polena, katera je dobila na volišču S. L. S. Pa okno je ostalo pusto in prazno in liberalci so morali hoditi gledat številke pred naše uredništvo, ki jim je z največjim veseljem postrezalo. Kdo gre navzdol, se je kmalu pokazalo še v Novem mestu, tej dotedaj liberalni trdnjavi, Gangl ni dobil večine oddanih glasov in vendar je »Narod« v ponedeljek pisal, da so se v Novem mestu razen kakih petih volivcev vsi izrekli za Gangla. Volišče za voliščem je nastopalo — pa vsi volivci, ki so bili v »Narodovih« poročilih, na shodih »vsi za Gangla«, so nastopali proti Ganglu. Posebno mnogo so liberalci pričakovali od Mirne peči, saj je »Slovenski Dom« pisal, da so se na liberalnem shodu v Mirni peči »le trije nevedni petelinčki nekaj repenčili«, drugi 400 volivci pa so bili vsi za Gangla ter »da bo tudi v Mirni peči Gangl dne 18. t. m. izvoljen z veliko večino«. Pa je poslala Mirna peč 429 volivcev za — S. L. S. V Brusnicah je bila po »Narodovih« poročilih tudi gotova liberalna večina, pa je prišlo na volišče 208 volivcev za S. L. S. in le 51 za Gangla. Bela Krajina pa je vzkipela z vso svojo zlato dušo in objela je ter dvignila zastavo S. L. S. tako visoko, kakor še nikdar ni plapolala po Beli Krajini. Volišča, ki so doslej v Beli Krajini vedno imela liberalne večine, so se pridružila S. L. S. kot glasen protest proti lažem liberalnega časopisja. Številke govore o velikem našem napredku v Beli Krajini — naša časih jako neznatna večina v Beli Krajini je večeraj narasla na 1399 glasov — prevesel dokaz, da ne zmaguje S. L. S. z osebami, ampak s svojimi načeli. Liberalci so bili torej tisti, ki so bili večeraj tudi v Beli Krajini tepeni po notah! Kar je »Narod« prorokoval nam, je doživela — liberalna stranka. Res smešno je, če se v današnjem glasilu

mladinov, ki je vso volitev danes opravilo samo s štirimi vrsticami, liberalci po porazu tolažijo, »da klerikalci ne bodo dolgo zmagovali«. Tej gospodi povemo za danes le to: Če bi se liberalci pri volitvi še bolj napenjali, bi doživeli še hujski poraz in Gangl bi dobil še manj glasov! Niso se potresle večeraj »klerikalne trdnjave« — potresle so se krepko vse dotedanje liberalne trdnjave, Bela Krajina ni nam obrnila hrbet, kakor so prorokovali liberalni »proroki«, obrnila je hrbet liberalnim mazačem in — Mazzeletove-mu »ljudskemu programu«. Kako lepo so liberalci brali v nedeljo v glasilu mladincev: »Pojutrišnja dopolnilna volitev bo za klerikalce močan udarec, ki jih zadene naravnost na glavo.« — **Udarec pa je bil tak, da se današnji jutranji liberalni listi sramujejo svojim čitateljem povedati številke oddanih glasov,** dasi smo mi že večeraj zvečer na uredniški deski javili uradne številke. Naravnost na glavo in v srce je bil večeraj liberalizem zadet v B. Krajini in je ondi za vedno zanj izgubljen ves up. Poljanska dolina je odpovedala večeraj liberalcem zvestobo in je prikorakala v tabor Slov. L. S. Stari trg je naš! In drugi kraji po Beli Krajini: Gradac se probuja, Podzemelj, ta vedno trdna liberalna trdnjava, je vrgla s svoje trdnjave proč liberalno cunjo ter je izobesila trobojnico S. L. S. Kako je liberalce natepla Vinica, ki je bila v liberalnih listih tako »trdno za Gangla«: 346 glasov je dala Jarcu! — »Za Jarca je pri shodu na Radovici« — tako je pisal »Slovenski Dom« — »glasovalo samo nekaj okoli stoječih mož« — večeraj je pa Jarc ondi dobil 137 glasov, Gangl pa — 8 glasov. Na Suhorju je — po poročilu »Slovenskega Doma« — »navdušeno glasovalo za Gangla 200 zavednih volivcev« — glasove je pa večeraj dalo 125 zavednih volivcev Jarcu, Gangl je pa dobil le 26 glasov, v Beli cerkvi na shodu je dr. Lampetu po poročilu »Slov. Doma« Majzelj odpeljal vse volivce razun 15 — večeraj je med 1 in 5 stopila še ena številka in bilo je za Jarca v Beli cerkvi 105 volivcev. In tako vesele številke se vrste druga za drugo, iz »klerikalnih blamaž« nastaja — sijajna naša zmaga. Ni čuda, da pri tem liberalizmu blede lica in umira luč oči — saj niso spravili skupaj niti pričakovanih 2000 glasov, po katerih so tako vzdihovali. Potrošili so za volitev toliko denarja, da je vsak Ganglov glas »vreden« najmanj 4 K! — »Bela Krajina je za nas sigurna, Ganglova zmaga je sigurna, če le novomeški okraj stori svojo dolžnost«, so povsod trobili liberalci, v Ljubljani se stavili, da Jarc propade — sedaj nad tričetrtinski poraz, 75 odstotkov glasov za S. L. S. — ni čuda, da se je liberalcem zaletel dolgi jezik in da si niso upali, kljub »jutranjim izdajam«, »najboljše informirani listi« in »najhitrejši poročevalci« priti danes na dan s številkami, ki izkazujejo, da je profesor Jarc dobil nad trikrat toliko glasov kot Gangl in ki izkazujejo 3637 glasov večine za S. L. S. Sapo je zaprla tako ogromna večina stranki, ki se more postavljati s poslanci, kakor je dr. Novak, katerega je volilo celih 14 volivcev, od katerih jih je pa nekaj že umrlo. — Ko je bil znan za S. L. S. sijajni izid, je s poslopja »Katoliške tiskarne« v znak zmagoslavja S. L. S. ponosno zaplapolala slovenska trobojnica. In tako se bo vila ob vsakem boju, kajti zvesta v delu ostane S. L. S. ljudstvu, ljudstvo pa bo njej ostalo zvesto. Ves liberalen papir te vezi ne bo raztrgal.

+ **Veliki v skromnosti** so postali naši liberalci. Nikakor še niso daleč časi, ko so skoro neomejeno gospodovali na slovenskih političnih poljanah in z oderuškim bičem strahovali skoro vse ljudstvo. Bili so veliki gospodje, ki so s svojih visokih prestolov prezirljivo in mogočno pljuvali na »klerikalno« t. j. ljudsko gibanje, meneč v svoji prešernosti, da bodo pač oni podrli Petrovo skalo, a njih gospodstvo da je vedno in neomajno. Liberalni birtje in liberalni štacunariji ter gotovi mestni sloji so slepo verovali v moč svojih voditeljev in jih posnemali v zaničevanju ljudstva in njegovih prijateljev. Še pred tremi leti so neka taka liberalna usta izrazila nasproti nekemu v Ljubljano došlemu političnemu nasprotniku: »V Ljubljani v inteligentni družbi klerikalec ni mogoč; večje sramote bi ne mogel doživeti, nego če bi se v javnosti moral priznati za klerikalca. Biti klerikalec je v Ljubljani največja sramota!« Tako mogočni in nestrpni so bili naši liberalci še pred kratko dobo. In danes? »Slovenski Narod« sebe in druge tolaži z golim dejstvom, da sploh še žive. Nedavno je pisal v uvodniku, da se niso uresničila prorokovanja klerikalcev o poginu liberalcev, češ, še smo tukaj. Da, nekaj

prognanstvom iz Rima, ki mu bo pa brez dvoma prikrajšano. Povem ti, da je Domicijan jokal od jeze in škripal z zobmi, dokler mu nisem pokazal boljšega načrta, o katerem sem vedel, da bo ugajal tudi tebi, Demetriju.«

»Kakšen je ta načrt?«

Saturij je vstal, se ozrl okoli sebe in ko se je prepričal, da so bila vrata zaprta, je zašepetal Kaleb u ušesa:

»Glej, danes zvečer po solnčnem zahodu, to je tekom dveh ur, bo Mark izpuščen iz ječe in odvedli ga bodo do stranskih vrat njegove hiše, kjer mu je zapovedano ostati, dokler ne zapusti Rima. V tej hiši ni nikogar drugega kakor stari hišnik Štefan in neka sužnja. No, predno pa on pride tja, bodo prišli v hišo gotovi zanesljivi ljudje, kakor si jih Domicijan zna vedno izbrati, zgrabili bodo hišnika in sužnjo in čakali v obokani veži na Marka. Ostalo si lahko misliš. Ali ni izvrstno zasnovano?«

»Jako dobro,« odgovori Kaleb. »Ali pa ne bo nikdo ničesar sumil?«

»Nikdo, nikdo. Kdo bi si drznil sumničito Domicijana? Reklji bodo preje: To je osebno maščevanje! Bogatini imajo vendar veliko sovražnikov.«

Saturij pa ni povedal, da Domicijana radi tega ne bo nikdo sumnil, ker je bilo osemletnim tolovajem naročeno povedati zvezanemu hišniku in sužnji, da jih je najel za ta umor trogovca Demetrija, ali Kaleb, neki Jud, ki je star sovražnik Markov in ki ga je že skušal uničiti s tem, da je pred vojnim sodiščem krivo pričal proti njemu.

»Sedaj pa,« je nadaljeval Saturij, »moram oditi, kajti poskrbeti je treba marsikaj in čas hiti. Ali naj poravnava račun, prijatelji Demetriju?«

»Gotovo,« je rekel Kaleb, vzel iz miznice zavitek zlatov in ga porinil čez mizo.

Saturij je žalostno zmajal z glavo. »Misli sem, da doblim še enkrat toliko,« je rekel. »Pomisli, kako zelo ga sovražiš in kako bogato bo poplačano tvoje sovraštvo. Predvsem bo po krivici ob čast, on, ki je eden najboljših vojakov in eden najpogumnejših stotnikov cele rimske vojske, in potem usmrten od tolovajev v veži svoje lastne hiše. Kaj hočeš še več?«

»Vse prav! Samo ta človek sedaj še ni mrtev. Boginja osode včasih nas umrljive ljudi čudno preseneti, prijatelj Saturij.«

»Mrtev? Ne skrbi za to, kmalu bo mrtev.«

»Prav; drugo dobiš, kadar bom videl njegovo mrtvo truplo. Ne, jaz nočem nobene stvarti imeti samo na pol, in to je najboljša pot, da bo stvar gotova.«

»Rad bi vedel,« je premišljeval Saturij, ko je odšel iz pisarne, »rad bi vedel, kako bom mogel dobiti ostali denar, predno bodo mojega judovskega prijatelja Demetrija zgrabili za vrat. Toda to se že uravnava brez dvoma, to se že pogodi.«

Ko je odšel, je tudi Kaleb imel nujne posle, zato je hitro pisal kratko pismo. Nato je poklical pisarja in mu naročil, da naj odda pismo dve uri po solnčnem zahodu — ne prej.

Med tem časom ga je zavil v drug ovitek, tako da ni bilo videti naslova. Ko je bilo to dovršeno, je nekoliko časa mirno sedel, samo ustnice so se mu premikale, kakor da bi molil. Ko je prišla ura solnčnega zahoda, se je zavil v plašč, kakor so ga nosili rimski častniki in odšel z doma.

papirnih cunj vam je še ostalo od nedavne slave in mogočnosti in pa cela vrsta pretendentov na prestol, ki ga ni več... To je vse, in če je »Narod« s tem malim tako zelo zadovoljen, potem moramo le občudovati njegovo veliko skromnost. Zaradi groznih batin, ki jih je »Narod« sam pričakoval za včerajšen voliven dan na Dolenjskem in ki jih je tudi točno dobil, se je to starinsko glasilo tolažilo v naprej, češ: naj le bo, ampak ljudstvo se prebujalo! Seveda se prebujalo in še kako, to liberalci občutijo britko dovolj. Ampak čudno je le to, da so danes liberalci tam, kjer so še nedavno imeli svoje gospodstvo, tako silno veseli par borih glasov, veseli, da se sploh smejo še pokazati med ljudmi in jih najdejo med njimi še nekaj, ki se iz liberalnodobnega sna še niso prebudili. Zares, velika je postala liberalna skromnost in občudovanja vredno njih samozatajevanje. In prav imajo: za obup in vrv je itak vselej zgodaj dovolj!

+ Vse ljudstvo za Gangla. Dan pred volitvijo v Beli krajini je objavil »Narod« naslednjo brzojavko: »Semič, 17. oktobra. Kandidat E. Gangl je bil tu s slavlom sprejet. Dr. Lampeta so raz govorniško tribuno vrgli. Nato so ga z jajci ometali. Kočno je osramočen pobegnil. Klerikalci so imeli toliko dela, da se niti maša ni vršila. Toda vse to ni pomagalo — vse mnogoštevilno zbrano ljudstvo na volišču je bilo navdušeno za naprednega kandidata E. Gangla.« — To so se ljubljanskim liberalcem svetile oči, ko so to čitali. Bili so srečni, da tako »Narodovo« farbanje še plačujejo. To, kar so si liberalci želeli, so napisali v brzojavko: vrgli so v brzojavki Lampeta z govorniškega odra, katerega niti bilo ni. Včerajšnji dan je pa pokazal, da je vse »mnogoštevilno ljudstvo«, ki je bilo na liberalnem papirju navdušeno za Gangla — izginilo. Na vseh voliščih obširne semiške fare je dobil kandidat S. L. S. 381 glasov, Gangl pa le 75 glasov. Slava!

+ Kako je bilo v nedeljo v Semiču? O tem se nam še piše iz Semiča: V nedeljo dne 16. t. m. je bil tu sramoten Ganglov poraz. Ko bodo te vrste tiskane, bo že izvoljen Jarc, toda sramota, katero je Ganglu in njegovim pripravilo naše ljudstvo, bo tudi za javnost še dolgo zanimiva. Ves teden so ponoči pribijali nedorastli pobalini plakate za Gangla daleč naokrog. Naš shod je bil oklican šele pol ure prej, namreč v nedeljo dne 16. t. m. pred sv. mašo. Na javnem prostoru pred cerkvijo so ponoči nategnili fantalin žico in nanjo obesili debelo natiskanega Gangla. Takoj po sv. maši se je ravno tu zbralo do 500 ljudstva, na čelu 4 župani. Semiški gospod župan prevzame predsedstvo ter da besedo dr. Lampetu. Ljudstvo napeto poslušalo. Naenkrat se začuje kočija, v nji sedi Makar in — Gangl. Oko se je Ganglu zabliskalo veselja, ko je oddaleč zagledal tako množico. Ko pa kočijo ustavi, začuje iz sredine — Lampetov glas. Obraz, ki ga je naredil, je bil za ljudstvo cel dan predmet veselja. Mož je kar obsedel in obledel. Trpelo je dalje časa, da je prišel k sebi in s kočijo izginil. Pol ure pozneje se naenkrat začuje indijanski krik, v tistem hipu se zaleti kakih 10 fantalinov z rokami v natlačeno množico, začuti se sunek, ki pa vendar Lampeta zaradi obilne množice ne doseže, sočasno prilete izpod strehe našega navdušenega pristaša Kapša v nekega volivca gnila jajca in od strani množice se zapazi na stolu tresoča se postava Ganglova. Utis, ki ga je napravila surovost Ganglove nabrane sodrge na ljudstvo je bil močan. Gospod župan je liberalnemu kandidatu takoj odpovedal javen prostor, ostali župani so nastopili proti fantalinom, ženske so obkolile Gangla in bil je konec Ganglovega nastopa. Na stol skoči Mazzella ter začne nekaj zmerjati. »Doli z njim!« zadoni močno po trgu. Makar priskoči na pomoč ter mora zaradi malega prostora na stolku objeti Mazzeleta okrog vratu. Pred njim na tleh tresoči se Gangl. Imeniten prizor! Liberalen graščak, liberalni meščanski učitelj, v obljemu in trije vsi v strahu pred veliko množico kmečkega ljudstva. Ta-le prizor je elektriziral. Glasno in dolgo tleskanje je dalo izraz ljudskemu navdušenju nad zmago nad takšno trojico. Ves bled, prisiljeno se smejoč je stal potem Gangl poleg, dokler ni bil naš shod končan. Njegovi lastni, za razbitje našega shoda najeti pobalini so ga morali potem braniti pred ženskami, ki so ga zasmehovale in sramotile, češ, »znaš moliti!«, »moli!« in potrebno. Šele, ko je zapel zvon k osmi sv. maši, se je naš zbor z velikim navdušenjem zaključil, ljudstvo pa je šlo k sv. maši.

+ Volitev v Toplicah. Iz Toplic se nam piše: V Toplicah jepri volitvah za državni zbor posebno navdušeno šla

okolica na volišče za g. Jarca. Prav tako, saj on je res mož dela in bo brezdvomno večkrat prišel med svoje volivce. Čast možem, ki se ne dajo voditi par zaslepljencem. Župnim uradom pa prav toplo »priporočamo« staroga Zupanca, ki se je trudil s »Slovenskim domom« za Gangla, da mu še oddajajo zvonike in cerkve v pokrivanje. — 346 mož je v Toplicah glasovalo za kandidata S. L. S. — liberalci so morali pač izbuliti svoje oči pri tej vesti, ko so vendar brali prej v »Narodu«, da je bilo na liberalnem shodu v Toplicah »vse za Gangla«. — Od druge strani sem nam piše iz Toplic pri Novem mestu: Vkljub vsemu naporu in umazaniji reklami liberalcev, ki so to pot zopet pokazali, kako podlih in nesramnih sredstev se poslužujejo, je njihov »neodvisni kandidat« Gangl dobil sramotnih 46 glasov, dočim je našega kandidata g. prof. Jarca volilo 349 mož. Nič ni pomagalo, da je »Slovenski Dom«, ki v zadnji številki ni imel druge vsebine kot najostudnejše napade na cerkev, duhovnike, prižnico in spovednico, romal v velikih zabojih po vaseh; nič ni pomagalo, da je bilo na stotine letakov razposlanih in nabitih. Vsako drevo, vsi telegrafski drogi ob cesti in vsaka hiša je bila okrašena s kandidatom Ganglom. Tudi ni nič pomagalo, da je topliški učitelj Gregor ponarejal glasovnice. Dokaz k temu imamo v rokah. Če moti misli, da to ne bo imelo svojih posledic, se moti. Ves trud je bil torej zaman. Ljudstvo je pokazalo, da liberalcem ne zaupa popolnoma nič in da zaupa edinole S. L. S.!

+ Volitev župana v Kranju. Dne 18. t. m. se je vršila v Kranju volitev mestnega župana. Prejšnji 36letni župan, cesarski svetnik Šavnik se je pred volitvijo poslovil. Potem so si liberalci izbrali za župana trgovca Ferdinanda Poljaka. Odborniki »Meščanske zveze« so oddali bele listke. Vse je bilo jako mrzlo. Novi župan je izvolitev vsprejel in v par besedah omenil, da računa na sodelovanje vseh odbornikov pri delu za napredek mesta. Kaj pod tem sodelovanjem razumejo liberalci, se bo kmalu pokazalo. Dosedaj je bil Ferdinand Poljak med najbolj nestrpnimi privrženci liberalne stranke. Zanj je s tresočo roko glasoval tudi od nas v liberalni tabor uskočivši Lovro Rebolj. Za svetovalce so bili z večino glasov izvoljeni gospodje: dr. Štempihar, Vinko Majdič, Fran Krenner in Ciril Pirc. Lice mestnega zastopstva se je po zadnji volitvi čisto izpremenilo. Novopotrjeni občinski volilni red bo v kratkem napravil še druge izpremembe.

+ Shod zaupnikov »Vipavske kmečke zveze« se je vršil v Vipavi dne 16. oktobra, da zavzame stališče proti nameravanemu cestnemu zakonu. Brez agitacije se je udeležilo shoda nad 100 zaupnikov iz vseh vipavskih občin, razen iz dveh najbolj oddaljenih. Poročal je poslanec Perharc, ki je navedel solčne in senčne strani novega zakona. Zaupniki so soglasno pooblastili gošp. poslanca, da glasuje za novi zakon pod pogojem, da deželni odbor upošteva prošnjo cestnega odbora vipavskega v zadevi novih cest in potov. To pa vsled tega, ker je vipavski sodni okraj do sedaj imel sorazmerno majhne cestne doklade. Iz poročila o regulaciji Vipave smo izvedeli, da leže vsi akti pri goriškem okrajnem glavarstvu, regulaciji vipavskih hudournikov pa zavlačuje edino-le »napredna« občina Podraga, ki na tozadevni poziv za prispevanje k stroškom še do danes ni odgovorila. Ker se delavske moči čedalje bolj draže, je sklenil shod energičen protest proti zavlačevanju regulacije vipavskih voda. Shod je izrekel g. Perharcu popolno zaupanje.

+ Kako sodijo o brinjskem hofrathu Čehi. »Narodni Listi« z dne 18. t. mes. ostro napadajo brinjskega hofratha dr. Ploja tako zato, ker se je zavzemal za Aehrenthala, kakor tudi zato, ker je kot opozicionalec, član »Slovenske Unije«, glasoval za Aehrenthala, medtem ko so glasovali dr. Kramar, Zazvorka, Nömc in celo zmerni p. Šilinger kot opozicionalci proti Aehrenthalu. List piše, da ima Aehrenthal srečo, ker je potegnil z njim brinjski »Herr Hofrath Dr. Ploi«. Nato pa nadaljuje: »Prokletstvo naprednih Slovencev je, da sami posredno in neposredno pomagajo svojim klerikalnim nasprotnikom. Dr. Tavčar, dr. Ferjančič, Plantan so storili več za dr. Šusteršičevo stranko negativno s svojim delom, kakor on sam pozitivno. V torek bo dopolnilna volitev v novomeškem volivnem okraju za odstopivšega kranjskega deželnega glavarja pl. Šukljeta. Liberalci hočejo priboriti ta mandat. Ampak hofrath dr. Ploi niti ne slutiti, kako je škodoval v zadnjih časih koristim kandidata lastne svoje stran-

ke in kako da je ojačil stališče nasprotnega kandidata s svojim sobotnim govorom v delegaciji in s svojim glasovanjem za Aehrenthala in za njegovo protislovensko politiko. Ako hode dr. Ploi vedeti, na kako pot je zašel, naj se ozre na poslanca Šilingerja (poslanec Šilinger namreč ni bil nikdar za radikalno opozicijo in je le nerad v opoziciji. Op. ur.), kako da je govoril o Aehrenthalu in o trozvezi, a čisto drugače, kakor hofrath dr. Ploi. Popolnoma pravilno je izpoznal, da nemško-avstrijska zveza ni samo zveza v obrambo miru, ampak da vpliva tudi na notranjo politiko naše države in koristi Nemcem ter škoduje vsem Slovanom naše države. Tako se torej razločuje poslanec Šilinger od hofratha dr. Ploia. Moravski duhovnik ni zavratno napadel češkega svobodnišleca, kakor je to storil voditelj slovensko-hrvaškega kluba.« — Hud tobak, kaj ne? Prav je, da izpoznavajo tudi Čehi, kakšen da je preljudi hofrath dr. Ploi, tisti dr. Ploi, ki nikdar ne stori česa, kar bi znalo skriviti las tisti vladni državi. Ne mi, svobodnišelsni »Narodni Listi« očitajo hofrathu dr. Ploiu zavratnost. »Narodni Listi« naj bi še povedali, da dr. Ploiu ne zaupajo več lastni volivci in da je tako lajnal hvalo nemškemu zistemu, ker so ga proti volji večine slovenskih štajerskih poslancev poslali v delegacijo Nemci in je zato tudi govoril v delegaciji ne kot odposlanec Slovencev, marveč kot po nemški milosti izvoljeni nemški delegat. Po dr. Ploievi logiki je seveda samoobsebi umevno, da govori tako, kakor je to prav njegovim štajerskim nemškim volivcem v delegaciji, ker si hofrath dr. Ploi misli, da ga še v bodoče pošljejo v delegacijo, kakor »Narodni Listi« pravijo: »zavratno« napadat Nemce, kot svojega paradnega Slovence! Heil Hofrath dr. Ploi in njegovo oboževanje nemškega vladnega zistema!

+ »Narodovo« stokanje. »Odločeno je!« je zastokal »Narod« včeraj nad vestjo, da je potrjen novi ljubljanski mestni statut in novi občinski volivni red. »Narod« pravi: »Še nikoli, kar svet stoji, ni bil noben zakon tako hitro potrjen, kakor ta.« »Narod« je silno pozabljen. Poslovnik državnega zbora je še hitrejši dobil sankcijo. Pa to beležimo le mimogrede. Prepričani pa smo, da je »Narodu« klic »Odločeno je!«, prišel gotovo iz globine srca. Mora pač poznati položaj, da tako vzdihuje. Kmalu bo imel priliko vzdihniti: Končano je!

+ Dijamantni mašniški jubilej je dne 16. t. m. v Djakovu praznoval tamonjski kanonik in prošt Gabro Babič, star 86 let. Jubilar je bil osebni prijatelj mnogih ilircev in učenec Strossmayerjev.

+ Promoviran je bil včeraj v Pragi za doktorja prava g. Fran Bončina, uradniški aspirant c. kr. železnice pri Sv. Luciji ob Soči.

+ Regulacije Save od Zagreba do Žitnjaka je tako napredovala, da je vsaka nevarnost povodnji za Zagreb odstranjena. Dela pa bodo trajala še 15—18 let in zahtevala še mnogo milijonov gmotnih žrtev.

+ 16. zborni poveljstvo v Dubrovniku se nikakor ne preseli v Mostar, kakor poročajo časniki, in tudi poveljnik podmaršal Karlo Fanta ostane na svojem mestu. Tako se poroča z mero-dajnega mesta v Dubrovniku.

+ Na moža streljala. Gostilničar Vaso Popović iz Tenja pri Osijeku je pred tremi leti poročil neko premožno Osječanko, ki pa se vaškemu življenju ni mogla privaditi in je mnogokrat prišlo v hiši do prepira. Tako tudi minolo soboto, ko je mož prišel domov natrkan. V pijanosti se je mož spozabil in dal ženi tri krepke zaušnice. To jo je tako užalilo, da je vzela revolver in na spečega moža trikrat ustrelila. Dva strela nista zadela, zadnji je moža na čelu težko ranil. Žena pravi, da moža ni nameravala usmrtiti, marveč mu dati le nekaj za »spomin« na zaušnice. Zagovarjati se bo morala pred sodiščem.

+ Samoumor v Gorici. V ponedeljek okrog 4. ure popoldne se je ustrelil v veži neke hiše na Travniku laški visokošolec Karl Michlštädter, star 23 let. Študiral je filozofijo v Florenci ter stal pred izpitom. Strah pred izpitom ga je gnal v smrt; drugi pa pravijo, da nesrečna ljubezen. Umrl je zvečer okoli 7. ure. Vere je bil židovske.

Spominjajte se pri vseh prireditvah, pri vseh veseljih in žalostnih dogodkih „Slovenske Straže“!

Deželni zbor kranjski.

XXVIII. seja.

Ljubljana, 19. oktobra.

Danes so na vrsti poročila in predlogi različnih odsekov, tako glede elementarnih nezdod, novega zakona o varstvu planinskega cvetja, reorganizacije deželnega zdravstvenega sveta pomožne akcije za vinogradnike, organizacijskega statuta za deželni železniški svet in drugo.

Zelo važno je tudi poročilo deželnega odbora, da se uvede davščina o prirastka vrednosti nepremičnin in predlaga tozadevni zakonski načrt.

V klubu S. L. S., ki je zborova pred sejo, je načelnik dr. Ivan Šusteršič predvsem povdaril zmago našega kandidata Evgena Jarca v novo meškem in belokranjskem državno zbornem volivnem okraju (Živahn ploskanje in živio-klici) ter se zahvali vrlemu dolenskem in belokranjskemu ljudstvu za sijajno zaupnico, ki je s tem izreklo svoji S. L. S. (Živio-klici) Dr. Šusteršič si izprosi dovolje nje se ljudstvu za to v imenu stranke zahvaliti. (Dobro-klici.)

Načelnik poroča še, da je Njegov Veličanstvo potrdilo novi ljubljanski statut in občinski red ter volivni red (Živio - klici) za deželo. Šusteršič povdarja, kako bosta ta dva zakona globoko posegla v politično strukturo naš dežele.

× × ×

Deželni glavar otvoril ob deset uri sejo in naznani več samostojnih predlogov in neko interpelacijo poslanca Trillerja glede akcije deželnega odbora glede uporabe vodnih sil na Kranjskem.

Omenjamo, da so prišli poslanci S. L. S. v zbornico z ozirom na zmago v Beli krajini s cveticami in gumbicami. Samostojni predlogi in peticije ki so se deželnemu glavarju izročile od strani naših poslancev, so sledeče:

Peticija občine Dobrunje, vložena poslancu dr. Šusteršiču.

Občina Dobrunje prosi za deželni prispevek za regulacijska in zavarovalna dela na desnem bregu Ljubljanice.

Peticija občine Tomišelj, Vrbljenj, Iška vas in vas Matena občine Iška Loka.

Občine ob hudourniku Iške prosijo za regulacijo hudournika.

Obe peticiji se rešita še tekom tega zasedanja.

Samostojni predlog

poslancev Lavrenčiča, dr. Kreka in tovarišev v zadevi pravnega vprašanja meščanske korporacije v Kamniku. Vprašanje o pravem značaju in končni ureditvi uprave premoženja takozvane meščanske korporacije v Kamniku čaka že nad 40 let na rešitev. Čas je, da se reši in uprava premoženja legalno uredi. Deželnemu odboru se naroča:

1. Da doseže končno rešitev pravnega vprašanja v zadevi kamniške korporacije; 2. da do rešitve pravnega vprašanja ukrene vse potrebno v pravnem gospodarstvu tozadevnega premoženja.

Samostalni predlog poslanca Pibra in tovarišev.

Deželnemu zboru se naroča, da vprašanje glede dolžnosti za naprav in vzdrževanje ograj ob meji skupnih pašnikov proučuje in v prihodnjem zasedanju predloži deželnemu zboru zakonski načrt.

Nato pridejo na vrsto poročila in predlogi finančnega odseka.

PREDLOGI FINANČNEGA ODSEKA

O nujnem predlogu poslanca dr. Lampeta in tovarišev glede elementarnih nezdod in škode po črvu.

Deželnemu zboru se naroča, naj obrne do c. kr. deželne vlade, da 1. izposluje izdatno državno podporo pri elementarnih nezdodah in po črvu oškodovanim poljedelcem, zlasti za nakup semen in gnojil ter 2. v smislu drž. zak. z dne 12. julija 1896, št. 118 odredi odpis zemljiškega davka.

K debati so se oglasili poslanci dr. Eger, dekan Lavrenčič, Drobnič, Dulgar Matjašič.

Sprejeto.

O dovolitvi mestni občini ljubljanske da sme najeti ostanek že dovoljenega posojila v znesku 1,450.000 K proti 4in pol odstotnemu obrestovanju.

1. Mestni občini ljubljanske se dovoli, da sme znesek 1,450.000 K kot ostanek s sklepom deželnega zbora kranjskega, z dne 15. januarja 1909, ozirom z Najvišjim odločilom, z dne 13. avgusta 1909, dovoljenega posojila v znesku 2,450.000 K najeti proti 4in pol odstotnemu obrestovanju, 2. Deželnemu odboru

se naroča, da temu sklepu izposluje Najvišje potrjenje.
Sprejeto.

O dovolitvi mestni občini ljubljanski, da sme najeti za svojo zastavljalnico 200.000 K.

1. Mestni občini ljubljanski se dovoli, da najame za svojo zastavljalnico v svrhu obratne glavnice posojilo v znesku 200.000 K pri mestni hranilnici ljubljanski proti 4inpol odstotnemu obrestovanju. 2. Deželniemu odboru se naroča, da izposluje temu sklepu Najvišje potrjenje.
Sprejeto.

O odpravi mostnine na mostu čez Kulpo Brodu.

Mostnina na mostu čez Kulpo ob Brodu se odpravi.
Sprejeto.

O računskem sklepu učiteljskega pokojninskega zaklada za l. 1909.

Nemško pisano poročilo (referent grof Margheri) se sprejme.

O računskem sklepu normalnošolskega zaklada za leto 1909.

Nemško pisano poročilo (referent grof Margheri) pride v debato.

Kulturne pritožbe dr. Trillerja.

Oglasi se k besedi dr. Triller, ki opozori na kričeče stanje kranjskega učiteljstva. Po svoji navadi se razburja. Pravi, da S. L. S. ni prijateljica moderne šole. Dolži S. L. S., da ne skrbi za učiteljstvo. (Klic: Saj ste imeli dolgo časa mu pomagati, ko ste bili na vladi.)

Dr. Lampe

pravi, da ta reč ne spada sem. Pride na vrsto, ko bodo urejene finančne razmere.

Dr. Trillerjeva resolucija glede regulacije učiteljskih plač ostane z glasovi narodno-naprednih in veleposestniških poslancev v manjšini.

Poročilo odseka se sprejme.

O USTANOVITVI LASTNEGA ZAVAROVALNEGA ZAKLADA ZA DEŽ. POSLOPJA.

Finančni odsek predlaga: Zavarovanje vseh deželnih poslopij proti požaru se opusti in ustanovi poseben zavarovalni sklad.

Dr. Tavčarju niso všeč rožice.

Pri debati se oglasijo posl. Pirc, ki govori proti, baron Apfaltern, ki je tudi proti, dr. Tavčar, ki se zadere v poslanca S. L. S., ker so pijani zmage, ko nosijo v gumbnicah rožice (Veselosť), primerja deželni zbor Abderi in sploh kaže toliko razburjenja, da se jasno vidi, kako liberalce strašno boli udarec v Belikrajini.

Dr. Šusteršič in dr. Lampe.

Dr. Šusteršič pravi, da ne bo odgovarjal na prazna očitanja. Dežela je za zavarovanje silno veliko žrtvovala. Kar odbor predlaga, ni nič nevarnega, ampak zelo ekonomično, ker je velikega dobička za deželo. Odbor bo svoj sklep moral izvrševati stopnjema in polagoma. — Dr. Lampe zavrne očitke, da daje deželni odbor s tem predlogom slab zgled. Saj deželni odbor bo fond nabiral — tega pa noben posestnik na deželi ne dela. Zavarovanje po lastnem fondu se bo izvedlo polagoma že zato, ker zavarovanja deželnih poslopij pri različnih zavarovalnicah potečejo itak v različnih rokih. Predlog ni zato prav nič nevaren.

Proti govori se baron Born, za pa zopet dr. Šusteršič, ki opozarja na to, da je predlog deželnega odbora naravnost lep zgled za ljudstvo, ki naj tudi stopi skupaj in lastno zavarovalnico ustanovi, da ne bo futralo tujih zavarovalnic. Predlaga pa, da se v predlogu odseka izpusti besedica »vseh«.

Poročevalec Kobi temeljito zavrača liberalne govornike, ki so proti predlogu odbora zato, ker zastopajo interese svojih kapitalističnih zavarovalnic. Njegova kreпка izvajanja izzovejo živahno odobravanje. Liberalni poslanci ne vedo, kaj bi na to odgovorili.

Pri glasovanju se sprejme predlog finančnega odseka brez besedice vseh, torej v zmislu dr. Šusteršičevega predloga.

Na vrsto so prišla še razna poročila finančnega odseka, o katerih poročamo jutri.

POROČILA UPRAVNEGA ODSEKA.
O nujnem predlogu poslanca dr. Novaka in sodrugov radi uvoza klavne živine in južno-ameriškega mesa.

Visoki deželni zbor skleni: preko predloga poslanca dr. Novaka in sodrugov naj se preide na dnevni red.

ZA NAŠEGA KMETA.

Poročevalec Hladnik obširno in temeljito utemeljuje predlog upravnega

odseka. Njegov govor je velezanimiv. Draginja obstoja; traja pa že nekaj let in se ne razteza samo na meso ampak na vsa živila in na industrijske izdelke, železo itd. Podjetniki, ki morajo delavcem plače zvišati, se hočejo odškodovati tako, da dražijo svoje izdelke. Drugi vzrok je vedno raščoči pohlep po bogastvu. Snujejo se karteli zgolj iz profitarkega stališča. Navaja železniško družbo z velikanskim profitom. (Klici: To je draginja!) To je naravnost vnebovpijoče oderuštvo. Navaja cenike tovarn. Švicarske tovarne prodajajo polovico in še bolj ceneje motorje in poljsko orodje kakor pri nas. (Čujte!) Naš kmet strašno drago plačuje nujno potrebne stroje. Zdaj pa zahtevajo, naj se le carina od živine odpravi, edino, od česar ima kmet še nekaj, o odpravi carine na industrijske izdelke pa nočejo nič slišati. Kmeta hočejo napraviti za berača. **Kmetija sama nikjer nič ne nese.** (Pritrjevanje od poslancev S. L. S.) Mesarji zelo tožijo, dejstvo pa je, da je mesarstva vedno več. Na deželi pa je vedno menj ljudi, ki se pečajo s produkcijo živine! (Čujte! Čujte!) Dokazano je, da dobi človek za kravo več, če jo sam zakolje, kakor če jo prodaja mesarju. Po 50 v kilogram pride, doma zakolje svojo živino! (Čujte.) Kakšna razlika je v mesnih cenah! N. pr. na Kranjskem je meso v nekaterih industrijskih krajih ceneje kakor v drugih industrijskih. Če tam izhajajo, kako da tu ne? Govori o uvozu tuje živine, ki je silno nevaren iz zdravstvenih ozirov, če je neomejen, kar se tiče argentinskega mesa, ne gre, da bi se brez vsake carine upeljevalo. Na shodi se ljudi z argentinskim mesom zelo farba, češ, bo po 80 v. Avstro-Američana sama je izjavila, **da se ne bo moglo prodajati pod 1 K 29 v** po najnovejšem poročilu. (Čujte.) Hladilnice pa bodo stale najmanj 10 milijonov K. Kakšne pa so razmere v Argentini! V Argentini so posestva po 100.000 hektarov! Z uvozom argentinskega mesa se izročimo sami velekapitalizmu. (Tako je!) **Mi moramo skrbeti, da bo mogel kmet saj še tiste pridelke, ki jih še ima, prodajati po taki ceni, da bo mogel sploh izhajati.** (Živahno odobravanje.) **Mi nočemo, da bi kmet postal suženj,** kakor argentinski kmet na ondodnih latifundijah! (Dobro-klici.) Govori potem o ceni prešičjega mesa, ki se je pocenilo, ker se veliko uvaža. Če bi to obveljalo tudi glede govejega mesa, bo naš kmet opustil živinorejo, pa se bo še bolj selil v Ameriko in na Westfalsko! (Dobro-klici in ploskanje.)

LIBERALNI SOVRAŽNIKI KMETA.

Novak vsled temeljitega govora poslanca Hladnika ne more nikamor, zato retirira in pravi, da mu gre le zato, da se meso poceni. Pravi, da se liberalci za kmeta potegujejo. (Buren smeh po zbornici. Glavar zvoni.) Pravi, da bi kmet brez meščana sploh izhajati ne mogel. Očita zopet S. L. S. nedokritosrčnost. (Ogorčenje.) Se postavlja za delavce. (Klici: Kaj pa delavske hiše v Ljubljani?) Kdo je kriv, da se godi delavcem slabo? (Klici: Liberalci!) Bedi delavstva in obrtništva se mora rešiti. (Klic: Saj ste v trgovsko-obrtni zbornici. Smeh.)

Ljubitelj rožic.

Medtem vstopi v zbornico dr. Tavčar z rožico v gumbnici. Ker se je preje izjavil zoper »pušlce«, vzbuja njegova metamorfoza veselo pozornost.

Novak hoče neomejen uvoz živine!

Novak klati dalje o kravah in bušah in se zavzema za to, **da se neomejeno uvaža živina.** (Klici: In živinska kuga.)

Med govorom Novaka je postalo celi zbornici tako dolgčas, da po končanem govoru deželni glavar prekine sejo, ki se bo nadaljevala ob štirih popoldne.

Galerija udrila v dvorano istrskega deželnega zbora.

O dogodkih pred zaključenjem istrskega dež. zbora, od katerega je zahteval deželni odbor 50.000 K za kopersko razstavo in so se temu slovanski poslanci odločno uprli, se še poroča: **Pri včerajšnji seji je sodrga v galerije preskočila ograjo in vdrla v dvorano, kjer je dejanski grozila manjšina.** Med temi junaki se je posebno odlikoval farmacist Krebs. Ali, kakor da zavida to sodrgo na takem junaštvu, se je povsipel poslanec plemeniti Polesini še više v brutalnosti, veleč sodrgi: **Mazzè li! Pobijte jih!**

V kritičnem momentu je priskočil vladni zastopnik, g. dvorni svetnik Fabiani, ki je energično izgnal sodrgo iz dvorane, pri čemer sta ga podpirala — to moramo lojalno priznati — italijan-

ski poslanec Bennati in predsednik Rizzi. Hrup pa je trajal dalje. V tem času pa je prosluli poslanec Bartoli skočil srdito — kakor razjarjen lev — k vratom galerije, potisnil udeležnozborске slugе v stran in zopet odprl vrata, vsklikniviši galerijskemu občinstvu: **Mazzè li! Ubijte jih!** Ko je galerija zopet vdrla v dvorano, so italijanski poslanci ploskali.

Dr. Rizzi je vprašal nevoljno: Kdo je odprl vrata?! — Zahteval je, naj galerija zapusti dvorano. Ker so pa poslanci galerije protestirali proti temu, je Rizzi vzel klobuk in odšel iz dvorane, rekši: **Grem pa jaz!**

Vladni zastopnik je, kakor smo že včeraj poročali, zaključil zasedanje.

BALKANSKA ZVEZA.

V Sofiji se z vso gotovostjo govori, da se ustanovi četverozveza, v kateri bi bili Bolgarija, Srbija, Grška in Crnogora. Grško ministristvo se je sledeče sestavilo: predsedstvo, vojna in mornarica Venizelos; notranje zadeve Repulis; justica Dimitrakopulus; finance Coronilas; naučne zadeve Aleksandris; zunanje zadeve Callergis.

Telefonska in brzojavna poročila.

OGRSKA DELEGACIJA.

Dunaj, 19. oktobra. V odseku za zunanje zadeve v ogrski delegaciji se je proračun grofa Aehrenthala sprejel brez premembe.

TURŠKO POSOJILLO.

Pariz, 19. oktobra. Danes so se pogajanja glede turškega posojila zaključila in je pogodbi le še treba sankcije turške vlade. Med pogoji je določeno tudi to, da se imenujeta dva visoka francoska uradnika za finančna organa v Turčiji, in sicer eden za ravnatelja finančne uprave, drugi pa za člana računskega dvorca v Carigradu.

KOLERA NA HRVAŠKEM.

Zagreb, 19. oktobra. V Osjeku se je primeril nov slučaj kolere.

KOLERA V TRSTU.

Trst, 19. oktobra. Pappalepori ima temperaturo nekoliko nad 36 centigradov, vtripljeji pulza so pa normalni. Krčev nima. Ponoči je samo enkrat bljuval. Sicer pa se še ne da ničesar gotovega o izidu povedati. V Benetkah iščejo tudi njegove ondodne sostanovale.

SAMOUOMOR.

Trst, 19. oktobra. Zastrupila se je neka 19 let stara dekla Antonija Rencel pri g. Jancovichu v ulici Michelangelo/B z žvepleno kislino.

SRBSKEMU PRESTOLONASLEDNIKU SE GODI SLABO.

Belgrad, 19. oktobra. Stanje prestolonaslednika se je zopet znatno poslabšalo. Prestolonaslednik je ponoči zelo lahko spal in se večkrat zbudil. Senzorij je malo jasn, temperatura 39°, pulz 96, dihanje 36. Bolnik noče zavžiti hrane in ga morajo umetno hraniti. Kralj Peter je celo noč prečul pri sinu in se večkrat jokal, ker ga sin ni spoznal. Profesor Chwostek se je podal iz Dunaja zopet v Belgrad, kamor dospe danes ponoči. Angleški kralj Jurij se je brzojavno informiral o stanju prestolonaslednika, izrekel svoje veliko sočutje in izrazil željo, da prestolonaslednik kmalu okreva. Tudi črnogorski kralj se je informiral o zdravju Aleksandra.

ORKAN V FLORIDI.

New York, 19. oktobra. Poročila o orkanu v Floridi so jako žalostna. Veliko ljudi je ranjenih, nad 100 ubitih, brzojavne zveze so pretrgane, mesta so poplavljeni, druga pa deloma uničena od ognja, železniške proge pa so razrušene.

TOLSTOJ BOLAN.

Peterburg, 19. oktobra. Iz Jasne Poljane se poroča, da je grof Tolstoj nevarno bolan. Dva zdravnika sta pri njem. Pisatelj blede in ima hudo vročnico.

WELLMANN REŠEN.

New York, 19. oktobra. Kapitana parobroda »Trenta« javlja, da je sprejel na krov Wellmanna in njegovo družbo, ki se je izkrčala na parnik iz zrakoplova »Amerika«, katerega so prepustili usodi.

18NADSTROPNO POSLOPJE V VARŠAVI.

Varšava, 19. oktobra. Na kolodvaru železnice Dunaj-Varšava bodo sezidali za železniške urade 18nadstropno poslopje iz železa in betona. To bo najvišje poslopje v Evropi.

RADI GROŽNJE, DA BO POSTAL SOCIALNI DEMOKRAT, KAZNOVAN.

Düsseldorf, 91. oktobra. Podčastnik Henz od 5. stotnje 53. pešpolka v Kaluku je zagrozil, ko se mu ni dovolilo dopusta: »Sedaj se nisem socialni de-

mokrat, ampak lahko postanem.« Višje vojno sodišče ga je vsled tega v sedemtedensko ječo kaznovalo ter ga degradiralo.

ROPARSKI NAPAD NA ŽELEZNIŠKEGA POSTAJENAČELNIKA.

Varšava, 19. oktobra. Predvčerajšnjem so napadli oboroženi roparji načelnika postaje Widzew na lodzki železnici v trenutku, ko je vzel iz blagajne 19.740 rubljev železniškega denarja, da bi ga odpeljal dalje. Roparjem, ki so imeli na razpolago voz, se je posrečilo pobegniti z oropanim denarjem.

NESREČA NA ŽELEZNICI.

Monakovo, 19. oktobra. Na postaji Taufkirchen je zadel včeraj dopoludne nek lokalni vlak z vso silo v tovarni vlak, ki je stal na postaji. Strojevodji lokalnega vlaka je baje odpovedala zavora. 13 oseb, med temi žel. uslužbenci in več žensk, je bilo ranjenih, večina od razbitega stekla.

Razne stvari.

Tajni časopis ruskega carja. Vsled dolgega bivanja ruskega carja Nikolaja II. v Nemčiji je nastalo aktualno vprašanje, kako se samodržec vseh Rusov informira o zadevah, o katerih se mu ne poroča neposredno, zlasti tedaj, kadar ne biva v Peterburgu ali na kakem svojem gradu v bližini glavnega mesta. Kakor znano, si puste skoro vsi vladarji v Evropi predlagati od posebnih določenih birojev zvezke z vlepljenimi časniškimi izrezki iz dnevnega časopisja in drugih publikacij, o katerih menijo urejajoči uradniki, da bodo vzbudili zanimanje na najvišjem mestu. Manj znano pa je, da izhaja v Berlinu poseben list, ki mu navadno pravijo »knežji list« in ki ga sicer more dobiti tudi kaka druga oseba, ako plača izredno visoko članarino. Ta list nima nobenih uvodnih člankov, nič podlistkov in tudi ne inseratov, temveč prinaša bravcem samo najvažnejše dnevne vesti veliko prej kakor na navadni dnevnik. Ta časnik se večinoma tiska za nemškega cesarja. Drugače pa izve razne dogodke ruski car. Za ruskega carja pa se piše in tiska list, ki sicer ne izhaja vsak dan, pač pa na dva ali tri tedne, ima pa zato tudi naenkrat po več sto strani obsega. Glavni urednik je vedno vsakokratni notranji minister, ki določuje, katera poročila ruskih inozemskih in domačih tajnih agentov se sprejmejo v list. Ta poročila predloži notranjemu ministru vedno odbor za inzenzsko cenzuro. Potem teh subjektivnih očal omenjenega odbora gleda car v boj, ki ga vodijo njegovi uradniki proti članom ruske revolucijonarne stranke, ki bivajo v inozemstvu, v početje drugih odličnih Rusov v evropskih velikih mestih, ob priliki bere tudi kako tujo zasebno korespondenco in to, kar razširjajo številne tajne tiskarne v Rusiji in izven nje. Ta poročila vrača potem car z opazkami na robu ministru nazaj, ki jih izroči v tajni arhiv, ko pregleda, kaj je car prebral. Kljub številnim varnostnim odredbam pa so že večkrat izginile iz tajnega arhiva posamezne številke in došle v roke ljudem, pred katerimi bi se morale ravno najbolj skrivati. Zelo pomembna je pozornost, ki jo odbor obrača napram tajni korespondenci znamenitih pisateljev, kakor Gorki, Leonid Andrejev, Tolstoj in drugi, katerih pisma se ne bero redkokdaj v tajnem carjevem časopisu.

: Naročajte „Slovenca“ .:

Ljubljanske novice.

Ij Najnaprednejši občinski volivni red. Z ljubljanskim občinskim volivnim redom se včeraj in danes peča vsa avstrijska javnost, predvsem graški listi, ki niso nič kaj zadovoljni z občinskim volivnim redom za deželo, a graška »Tagespost« le prizna, da je Ljubljana prvo avstrijsko mesto, ki je uvedlo proporni volivni način v vseh razredih, medtem ko je uveden v Lincu zgolj v tretjem in v četrtem volivnem razredu. Ljubljana je tudi uvedla osebno žensko volivno pravico. »Grazer Volksblatt« piše: »Ironija usode je, da zastopajo nazadnjaki v Avstriji najmodernejše stvari. Klerikalni Predarici so prvi uvedli proporni način volitev za občine, klerikalni Zgornji Avstrijci so uvedli prvi proporni način volitev v deželni zbor in zdaj so celo klerikalni Slovenci ustvarili za Ljubljano najnaprednejši občinski volivni red. Kako žalosten, kako nazadnjašk je nasproti njemu načrt občinskega reda, ki ga hočejo obesiti Gradcu napredni graški občinski svetniki. V Gradcu smatrajo naprednjaki za velik

čin, če uvedejo razmerno volitev v enem volivnem razredu, medtem ko so nazadnjaki določili razmerno volitev za vse volivne razrede. V Gradcu hočejo uvesti obglavljenje, v Ljubljani so nasproti temu načinu uvedli zavezano listo. V najbolj nemškem avstrijskem mestu ne dovolijo nemški ženi volivne pravice, medtem ko vidi Slovenec v ženski sebi enakovredno tovaršico in ji da osebno volivno pravico. Navedli smo le nekaj točk, ki jasno dokazujejo, kako napredno mislijo klerikalni Slovenci in kako malenkosten, ozkosrčen strankarski duh prešinja duše naprednjakov v Gradcu. Zato ni noben čudež, da se vlada rajši ozira na želje Slovencev, ki zasledujejo velikopotezno moderno politiko, kakor na malomeščanske Gradčane, ki so po desetletnem cincanju ustvarili občinski volivni red, ki je zastarel že v tistem trenutku, ko so ga vložili.

Ij **Opozarjam** na današnje javno predavanje S. K. S. Z., ki se prične točno ob pol 8. uri zvečer.

Ij **Umrl** je gostilničar na Dunajski cesti g. Karol S. m. i. č., star 61 let.

Ij **Na opazovalni oddelku** so včeraj odpeljali 27letnega Jerneja Jerina iz Velikega Gabra v kamniškem okraju, ker se je na Marijinem trgu in po Prešernovi ulici obnašal kakor pravi umnopolnež. Šel je v frančiškansko cerkev, potem pa po ulicah kričal.

Ij **Zamenjal** je nekdo sinoči v kavarini »Union« skoro nov klobuk tvrde P. Magdič. V to trgovino naj ga dotičnik izvoli prinesiti, kjer mu izroče njegov pravi klobuk.

Štajerske novice.

Š **Izpred celjskega porotnega sodišča.** (Požigalec iz maščevalnosti. — Moža zastupila.) Dne 17. t. m. je stal pred celjskimi porotniki radi hudodelstva požiga 27 let star fant Janez Košnik, doma iz Oplotnice na Štajerskem, ker je dne 2. septembra t. l. iz maščevalnosti zažgal na domu svoje sestre kup slame. Ukradel je tudi nekemu posestniku par čevljev, vrednih 8 K, katere je pa prodal in drugemu zopet izvalil okoli 50 K denarja. Na prvo vprašanje, ali je obtoženec kriv hudodelstva požiga in ali je imel namen, da bi ogenj uničil tudi precej blizu stoječa gospodarska poslopja, so porotniki potrdili z 10 glasovi. Drugo vprašanje glede tatvine so zanikali vsi porotniki, tretje vprašanje potrdili z 12 glasovi. Četrto vprašanje so porotniki zanikali z 11 glasovi. Sodni dvor je obsodil Košnika na 18 mesecev težke ječe, poostrene z enim postom vsakega četrta leta ter v povrnitev škode vsem prizadetim. Obravnava je trajala do pol 9. ure ponoči. — Včeraj, dne 18. t. m. se je pričela zanimiva obravnava proti Mariji Zlof, 37 let stari posestnici, doma v Dobrini pri Zusmu, ki je obdolžena, da je zastupila svojega moža Jožefa. Kakor sama obdolženka priznava, ga ni marala že dalje časa zaradi pijančevanja, kateremu je bil pokojni vdan ter si je izbrala za ljubimca najožjega prijatelja svojega moža, ki pa je sedaj v Ameriki. Zaslišanih bode 23 prič ter bo trajala razprava še dne 19. t. m. Obtoženka taji, da bi ona zastupila moža. Obtoženec zagovarja g. dr. Hrašovec.

Š **Stavka knjigovezov v Gradcu** je malodane končana. Večina tvrdk je dovolila stavkujočim malo zboljšanje plač in skrajšanje delavnika. Stavka danes še 20 do 25 knjigoveških pomočnikov.

Kurzi efektov in menjic.

dne 18. oktobra 1910.

Skupna 4% konv. renta, maj—november	9315
Skupna 4% konv. renta, januar—julij	9310
Skupna 4-2% papirna renta, februar—avgust	9675
Skupna 4-2% srebrna renta, april—oktober	9680
Avstrijska zlata renta	11545
Avstrijska krona renta 4%	9310
Avstrijska investic. renta 3 1/2 %	8275
Ogrska zlata renta 4%	11140
Ogrska krona renta 4%	9175
Ogrska investicijska renta 3 1/2 %	8095
Delnice avstrijsko-ogrske banke	1862
Kreditne delnice	66675
London vista	24062 1/2
Nemški drž. bankovci za 100 mark	11762 1/2
20 mark	2351
20 frankov	1910
Italijanski bankovci	9475
Rublji	254 1/2

Mnenje g. dr. W. Polednicek
zdravnika civilne bolnišnice »Hoch- u.
Deutschmeister«.

Braunseifen.

G. J. Serravallo,
Trst.

Zahvaljujem Vas za poslano **Serravallovo Kina-vino z železom**. Rabim ga že več let v bolnišnici in v praksi z dobrim uspehom.

Braunseifen, 9. sept. 1909.

Dr. W. Polednicek.

BILINSKA
KISLA VODA
Izborna dietična namizna pijača.
O dobroti Bilinske vode naj se vpraša domači zdravnik.
Dobi se pri Miheli Kastnerju v Ljubljani. 2590

TRŽNE CENE.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 10. oktobra.

Pšenica za oktober 1910	10.30
Pšenica za april 1911	10.37
Rž za oktober 1910	7.74
Rž za april 1911	7.80
Oves za oktober 1910	7.96
Oves za april 1911	8.29
Koruzza za oktober 1910	5.45

Mesto posebnih obvestil.

3083

Rodbina **Koželj** naznanja vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je čez vse ljubljena hčerka

Erna Koželj

učenka II. razreda pri Uršulinkah

včeraj dne 18. oktobra ob 12. uri ponoči po dolgi mučni bolezni v dobi 8 in pol leta mirno v Gospodu zaspa.

Pogreb predrage pokojnice se vrši v četrtek dne 20. oktobra ob 4. uri popoldne iz mrtvašnice pri sv. Krištofu na pokopališče k svetemu Križu.

Ljubljana, 19. oktobra 1910.

Prodajalka

se sprejme za trgovino z mešanim blagom na deželi. Plača po dogovoru. — Pismene ponudbe na upravištvu »Slovenca« pod šifro »Prodajalka« do konec t. m.

2 lepa prostora

pripravna za delavnice ali skladišča, se odda s 1. novembrom. Poizve se pri hišnem gospodarju **Ivanu Košenina**, Kolodvorska 2942 ulica št. 6. 1

Radi selitve se odda lepa 3077 2

salonska oprava

(pripravna tudi za župnišča) pisalna miza, slike in več drugega. Upogleda se lahko od 10. do 12. ure na Kongresnem trgu št. 2, v II. nadstropju.

Delavnica

primerna za skladišče se odda v najem. Poizve se na **Glincah št. 35** pri Ljubljani. 3041 3

Sprejem učenko

za svojo manufakturno trgovino, boljših starišev, slovenskega in nemškega jezika vešča. 3073

F. Ogrin

manufakturna trgovina, Novomesto.

Zahvala.

Po bridki izgubi našega ljubljene-
nega soproga, ozir. brata, gospoda

Viljema Fritza

gostilničarja

izrekamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem najiskrenejšo zahvalo. Prav posebno smo dolžni se zahvaliti milostljivemu g. opatu za spremstvo pri pogrebu, g. o. Lovrencu za njegove tolažilne obiske ves čas bolezni, vsem oarovalcem krasnih vencev, kakor tudi vsem drugim od blizu in daleč, ki so v tolikem številu izkazali zadnjo čast blagemu pokojniku. Vsem in vsakemu posebej, Bog plačaj!

Zatičina, 18. oktobra 1910.

Žalujoči ostali.

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 306.2 m, sred. zračni tlak 736.0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm
18	9. zveč.	738.2	7.5	sl. jvzh.	jasno	
19	7. zjut.	737.6	3.9	brezvetr.	megla	0.0
	2. pop.	735.2	15.3	sl. jug.	jasno	

Srednja včerašnja temp. 7.6° norm 10.1°.

Zagrebski
Franck
kot lovarniško znamenje
priporočujemo najboljši pridelek
kot priznana za kavo!

Julij Meinl

Ustanovljeno 1862.

Uvoz kave

Veležgalnica kave

Briljanti po nizki ceni.

H. SUTTNER

Ljubljana Mestni trg

urar, prva največja domača
exportna tvrdka ur, zlatnine
in srebrnine

Tovarniška var-
stvena znamka: „IKO“

Lastna tovarna ur v Švici.

Cenik zastoj in
peštinne prosjo

Elektoradiograf „IDEAL“

hotel „pri Maliču“ zraven glavne pošte
Od srede 19., do petka 21. t. m.

SPORED:

3017

1. Strašni dečki. (Komično.) — 2. Mala mamica. (Genljiv sentimentalni prizor.) — 3. **Chaveza polet čez Alpe.** (Senzacionalna aktualnost. — 4. Dvobojevalka. (Drama v barvah.) — 5. Luka orožnik. (Komično.) — Dodatek k zadnjima dvema predstavama ob 7. in 9. uri zvečer. — 6. Tržni dan v Normandiji. (Naravni posnetek.) — 7. Konec dinastije ali župan strassburški. (Umetniški film.) — 8. Na Malajskih otokih. (V barvah.) — 9. Medoro dela dolgo. (Komično.) — Vsak ponedeljek in torek od 6. do 10. „Slovenska Filharmonija“.

Hotel Tratnik

„Zlata kaplja“

Ljubljana, Sv. Petra cesta 27

v bližini kolodvora. 2072

Lepe zračne sobe. — Priznana fina kuhinja. — Izborne pijače. — Nizke cene. — Lepi restavracijski prostori.

Telefon šte. 16.

Telefon šte. 16.

2767

Leta 1873. ustanovljena delniška družba

Kranjska stavbinska družba v Ljubljani

Stavbeno podjetništvo; pisarna za arhitekturo in stavbenotehniška dela; tesarstvo in mizarstvo s strojnim obratom za stavbena in fina dela; opekarne s strojnim obratom v Kosezah in na Viču; kamnolomi v Podpeči in v Opatiji. Priporoča se za stavbena dela vsake vrste.

Delo si prihranite

pri nakupu dobro doma izdelanih predpasnikov za otroke in za odrasle, katere najdete v velikem izboru okusno narejene v Ljubljani, Medarska ulica pri 2800 (10) **Miklavžu.**

AGENTI

koji žele zastopati veliko banko in se bavati s prodajo **garantovanih srečk** dobe pri nas velik in stalen zaslužek. Marljivim zastopnikom damo s časoma tudi stalno plačo. 3074

Ponudbe naj se pošiljajo na: Administracijo „Neue Fortuna“, Budapest V. Börse, Postfach 78.

Ešvegersko
sivo in rdečo
Marzeljsko
Angeljnovno

Milo

Priporoča tovarna

Pavel Seemann
Ljubljana

1661

Čebelno-
voščene
in
stearinske

Sveče

izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. Ustanovljena leta 1867. **Vezenje** poučujemo brezplačno.

**: Adlerjevi :
pisalni stroji.**
Ceniki zastoj in franko.

Ivan Jax in sin

Dunajska cesta 17, Ljubljana.

Kolesa iz prvih tovarn Avstrije:
Dürkopp, Styria (Puch), Waffnerad.

Šivalni stroji

Najboljše štedilno voščilo za pode

Brezbarono, rumeno in rjavo za parkete ali polikane
ila priporoča v škaflijah po en, pol in četrt kg ali prosto

ADOLF HAUPTMANN

prva kranjska tovarna oljnatih barv, firneža, laka in stek. kleja

LJUBLJANA:
DVORNI TRG 3

Vsakovrstne obleke,
površniki, suknje,
deška oblačila.

Lastni izdelki!

Velikanska zaloga
blaga za izdelovanje
oblek po meri.

Strogo solidne,
stalne cene.

Telefon šte. 291.

2514

Moderne kožuhovine

kakor: ovratnice, mufl, klobuki, čepice
za dame, gospode in otroke, otročje
garniture, vse v največji izberi po zelo
ugodnih cenah v modni trgovini

P. Magdič, Ljubljana
nasproti glavne pošte.

3012

Valični mlin v Domžalah

I. Bončar, Ljubljana

Centralna pisarna in skladišče: Vegova ul. 6.

Telefon interurb. št. 129.

Telefon interurb. št. 129.

Priporoča pšenično moko izvrstne kakovosti, otrobe in druge mlevske izdelke.

Zastopstvo in zaloga v Gorici: Peter Gruden & Komp., Stolni trg 9.

Kdor zida ali rabi cementne izdelke
naj zahteva
cene od
tvornice cementnih izdelkov

JOS. CIHLÁŘ

:: Ljubljana ::

Dunajska cesta št. 67

2586

IZPELJAVA
vseh poslovnih transakcij. - Izdajanje čekov, nakaznic in
KREDITNIH PISEM
za vsa glavna in stranska mesta tu- in inozemstva.

C. KR. PRIVIL. BANCNA IN MENJALNICNA DELNISKA DRUŽBA

MERCUR OSREDNJA MENJALNICA:
DUNAJ I., WOLLZEILE 1.

Podružnice: Baden, Češka Kamnica, Češka Lipa, Brno, Dux, Gablonz, N. Grac, Krakov, Litomerice, Moravski Zumberg, Mödling, Meran, Novi Jičín, Plzeň, Praha, Liberec, Dunajsko Novomesto, Cvetava.

NAKUP IN PRODAJA

vseh vrst rent, obligacij, državnih papirjev, akcij, prioritet, zastavnih, srečk i. t. d., i. t. d. Zavarovanje proti izgubi pri zbiranju srečk in vredn. papirjev Prospekte in cenike premij zastoj in franko.

Izvršuje vse

: bančne :

: posle. :

J. C. Mayer, Ljubljana, Stritarjeve ulice.
Banka in menjalnica.
 Manufakturna trgovina na debelo in drobno.

: **Zaloga** :
 vseh vrst sukna,
 platna ter manu-
 fakturnega blaga.
 3027

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.
 Najbolj. kosm. zobo-
 distil. sred-
 steo

Seydlin
 Izdelovatelj
 O. Seydl
 Ljubljana, Stritarjeva ulica 7

Vedno velika zaloga klobukov,
 kakor tudi čepice lastnega izdelka

Kupite kože vseh divjačin po
 najnižjih dnevnih cenah.

Se priporoča za izdelovanje kožuhov vseh vrst, kakor tudi damskih jop, kolerjev, mufov. V zalogi ima vedno veliko izbero vseh vrst kožuhovine. Sprejemajo se popravila vseh v to stroko spadajočih predmetov. Izdeluje se vse po najnižjih cenah.

J. Wanek Ljubljana,
 Sv. Petra cesta 21.

Sode iz belega hrastovega
 lesa, trpežni, močni

Sode
 od finega špirita
 vinski sodi

krasni izdelek, iz belega hrastovega lesa, močne, trpežne, popolnoma nove iz tovarne špirita za fini špirit in za vino pripravljeni, za vsako vino izborni, takoj rabljivi za kar se jamči, odda v velikosti po 300, 400, 500, 600, 700 do 1000 litrov držeče, na zahtevo tudi 100 do 200 litrov ali manjše po prav solidnih nizki ceni

iv. A. Hartmanna naslednik

Av. Tomažič,
 Ljubljana, Marije Terezije cesta

Cene nizke in solidne,
 točna posrežba.

Prepričali se bode

pri nakupu blaga za moške obleke v trgovini **K. Miklauc,** Ljubljana, Stritarjeva ulica 5 o veliki zalogi sukna in tudi o zelo ugodni ceni. Vzorci na zahtevo poštine prosto.

Za slabokrvne in prebolele

je zdravniško priporočano črno Dalmatinsko vino najboljše sredstvo 2501 **„Kuč“** 4 steklenice (5 kg) franco K 4.— **BR. NOVAKOVIC, Ljubljana.**

Vsak lahko dobi

tako iz mesta, kakor z dežele

zlatnino

kot zlate in srebrne žepne ure in verižice, prstane, uhane itd.

na obroke

pri zlatarju

J. Vecchiet

v Ljubljani, naspr. glavne pošte.

Cene zmerne. Postrežba točna.

2714

Dinamo stroji, elektr. motorji. Naprave za elektr. razsvetljavo in prevajanje elektr. sile. Električni obrat vseh vrst. Ventilatorji. Turbo-generatorji, elektr. železnice in lokomotive, žerjavi in dvigala. Obločnice in žarnice vseh vrst. 2073

Elektrotehniška delniška družba

preje Kolben in dr.

Praga-Vysočany

Vodne turbine vseh sestav, (Francis, Pelton). Točna, cena in hitra popravila vseh elektr. strojev od drugih tvrdk. Vse potrebe za inštaliranje. Odlitki iz Siemens-Martinovega jekla, ameriška kujna litina iz lastnih velikih livaren in jeklaren. Za vele- in malo obrt.

Sanatorij „Mirni dom“

sprejema bolnike in to moške na živcih bolehaljoče. - Cene zmerne. - Ceniki zastoj. **Dr. Fran Ceh, pošta Gornja Kungota pri Mariboru.** 2736 12

3075 Intelig. 3-1

gospodje in dame
 vseh stanov po celi avstr.-ogrski monarhiji, Bosni in Hercegovini, ki bi hoteli
 proti proviziji
 namestovati ali zastopati solidno tkalnico pri prodaji zasebnikom, naj pošlje svoje naslove po šifro „Tkalcovna 2490“ na anonimno pisarno:
F. MAZEL, PRAHA, Ferdinandova tč. 4. Češko.

Tri žlice

železnatega vina lekarja Piccolija v Ljubljani, c. in kr. dvornega založnika, vsebujejo množino železa, ki jo mora zavžiti odrasli človek vsak dan, ako njegov organizem potrebuje železa, v nasprotju z drugimi izdelki, ki vsebujejo le tako množino železa, ki se dokazano nahaja v vsakem namiznem vinu, in torej nimajo nikake medicinske vrednosti. Polliter-ska steklenica 2 K.

Naprodaj sta

2 križeva pota 2

nova, eden 100 cm, drugi 150 cm visok. Cene po dogovoru pri **Franc Tomanu,** podobarju in pozlatarju, Valvazorjev trg št. 1, Ljubljana. 3007

Dež. lekarna pri „Mariji Pomagaj“

M. LEUSTEK

Ljubljana, Resljeva cesta 1

zraven cesarja Franc Jožefa jub. mostu

priporoča ob sedanjem času za jemanje najbolj pripravno, pristno, čisto in sveže

Dorševo med. ribje olje ugod. okusa, lahko prebavljivo. Mala steklenica 1 K, večja 2 K.

Tanno-chinin tinktura za lase, ki okrepcu-je lasišče in preprečuje izpadanje las. Cena steklenici z rablilnim navodom 1 K.

Slovita Melusine ustna in zobna voda deluje izborno proti zobobolu in gnjilobi zob, utrdi dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz ust. - Steklenica 1 K. 3499

Zaloga vseh preizkušenih domačih zdravil, katera se priporočajo po raznih časopisih in cenikih. Med. Cognaca, Malaga, ruma itd. razpošilja po pošti vsak dan dvakrat.

Zahvala in priporočilo.

Podpisani se zahvaljujem vsem dosedanjim p. n. gg. naročnikom, kateri so me počastili z obilnimi naročili v moji dolgoletni delavnici v Hilšerjevi ulici ter se jim priporočam, da mi ohranijo svoje zaupanje tudi v bodoče. Obenem naznanjam, da sem svojo

kjučavničarsko delavnico

izdatno povečal in se preselil iz dosedanjih prostorov v Hilšerjevi ulici, v popolnoma preurejeno lastno delavnico

Cesta na Rudolfovo železnico 10, nasproti restavracije „Novi svet“.

Ker mi bo možno sedaj svoje p. n. naročnike boljše in točneje postreči, se vljudno priporočam za vsa v mojo stroko spadajoča dela. — S spoštovanjem

Rudolf Geyer, stavbni, umetni in konstr. ključavničar.

Velika zaloga trboveljskega premoga

v kosih (Stückkohle) in orehovnika (Nußkohle)

oddaja vsako množino od 50 kg. naprej do celega vagona, kakor tudi

briketov in razcepljena drva

na sežnje in metre se dobavlja istolam. — Vsako množino, bodisi premog, drva ali pa brikete, dostavlja se franco na dom.

Za mnogobrojna cenj. naročila se priporoča z odličnim spoštovanjem

Ivana Treo,

Cesta na Rudolfovo železnico.

Stev. telefona 274.

2863